
Forever Young

Procesbundel

The Bright Side of the Moon

Mijn onderzoek is gestart vanuit een persoonlijke ervaring met mijn eigen oma. Mijn oma leefde al verschillende jaren alleen in haar woning dat eigenlijk veel te groot geworden was voor haar alleen. Ik heb mogen ervaren hoe moeilijk het was voor haar om te verhuizen naar een assistentiewoning en alles achter te laten wat haar dierbaar was. De vele mooie herinneringen, haar vertrouwde omgeving en de burens.

Ik ben op zoek gegaan of er een manier was om deze transitie voor vele senioren te vergemakkelijken. Zo heb ik eerst mijn onderzoek gericht naar textiel en op welke manier een ruimte toegeëigend kan worden aan de hand van textiel (tactiele toe-eigening). Hieruit heb ik een soort comfortdeken ontworpen om de herinneringen op deze manier mee te nemen. Vervolgens ben ik interviews gaan afnemen bij woonzorgcentra en in de assistentiewoning van mijn oma en ben ik tot de conclusie gekomen dat het niet voor iedereen zo een moeilijk proces was. Vele senioren vinden dit een logische stap en willen eigenlijk zo lang mogelijk actief blijven en vooral samenhang ervaren met anderen.

Van daaruit is mijn **onderzoeksvraag** ontstaan: "Hoe kan ik als interieurarchitect een bijdrage leveren aan de zelfredzaamheid van senioren?"

Welke factoren zorgen ervoor dat mensen zo lang mogelijk gezond blijven? Dit leidde mij naar een zeer boeiende documentaire "Live to 100" van Dan Buettner over de Blue Zones. De Blue Zones zijn plaatsen in de wereld waar meer dan gemiddeld honderd jarigen voorkomen. In de documentaire trekt hij naar de verschillende Blue Zones in de wereld en gaat op zoek naar de gemeenschappelijke factoren die ervoor zorgen dat mensen gelukkig en gezond oud kunnen worden. Hieruit kwam naar voren dat het vooral ligt aan voeding, beweging, sociale contacten en Ikigai (waard om voor te leven). De paper "Enriched Environments for Healthy Aging: Qualities of Seniors Housing Designs Promoting Brain and Cognitive Health" van Aga Burzynska & Laura Malinin, onderzoekers aan de Colorado State University onderbouwt deze vaststellingen op een meer wetenschappelijke manier. Hierin wordt aangegeven dat het belangrijk is om de cognitieve vaardigheden van senioren te stimuleren, want hoe meer deze worden geprikkeld tot op hogere leeftijd, hoe beter senioren zelfredzaam zullen zijn. Deze cognitieve vaardigheden houden in: geheugen, intelligentie, taal en concentratie. In deze paper wordt ook de link gelegd tussen het stimuleren van cognitieve vaardigheden en architectuur. Hieruit heb ik een aantal parameters gehaald die belangrijk zijn om deze vaardigheden te stimuleren.

Een toepassing hiervan is terug te vinden in het ontwerp "Reversible Destiny Lofts MITAKA" in Tokyo van het architectenduo Shusaku Arakawa & Madeline Gins. De eeuwige jeugd realiseren door middel van architectuur en interieur. In hun ontwerpen worden verschillende van deze parameters toegepast.

Vervolgens is het idee ontstaan om diensten aan te bieden om senioren te activeren door hun cognitieve vaardigheden te stimuleren. Dit zou kunnen via een dienstencentrum aangepast aan de noden van de lokale senioren, dit kan verschillen tussen een stedelijk of plattelands gebied. Voor mijn ontwerp heb ik mij gebaseerd op de parameters uit bovenstaande paper. Deze parameters zijn: contact met de natuur, mobiliteit stimuleren, veel daglicht, Biophilic Design en zintuiglijke waarnemingen stimuleren via kleur en textuur.

De basis voor mijn ontwerp is gebaseerd op de hexagon (zeshoek). Dit is een veel voorkomende vorm in de natuur, denk maar aan sneeuw-, water- en ijskristallen. Ook de honinggraad van bijen en basalt zijn hieruit opgebouwd. De hexagon is de meest voordelige manier om een oppervlakte te benutten. Daarnaast zijn er grote raampartijen die veel daglicht toelaten in het interieur. De verschillende niveaus zorgen voor mobiliteit doorheen het gebouw. Er is zicht op de binnentuin voor interactie met de natuur. Het gebouw is zeer kleurrijk ontworpen om enerzijds de bezoeker uit te nodigen om naar binnen te komen en anderzijds om de zintuigen te prikkelen. Het interieur zelf is opgebouwd uit zoveel mogelijk natuurlijke materialen.

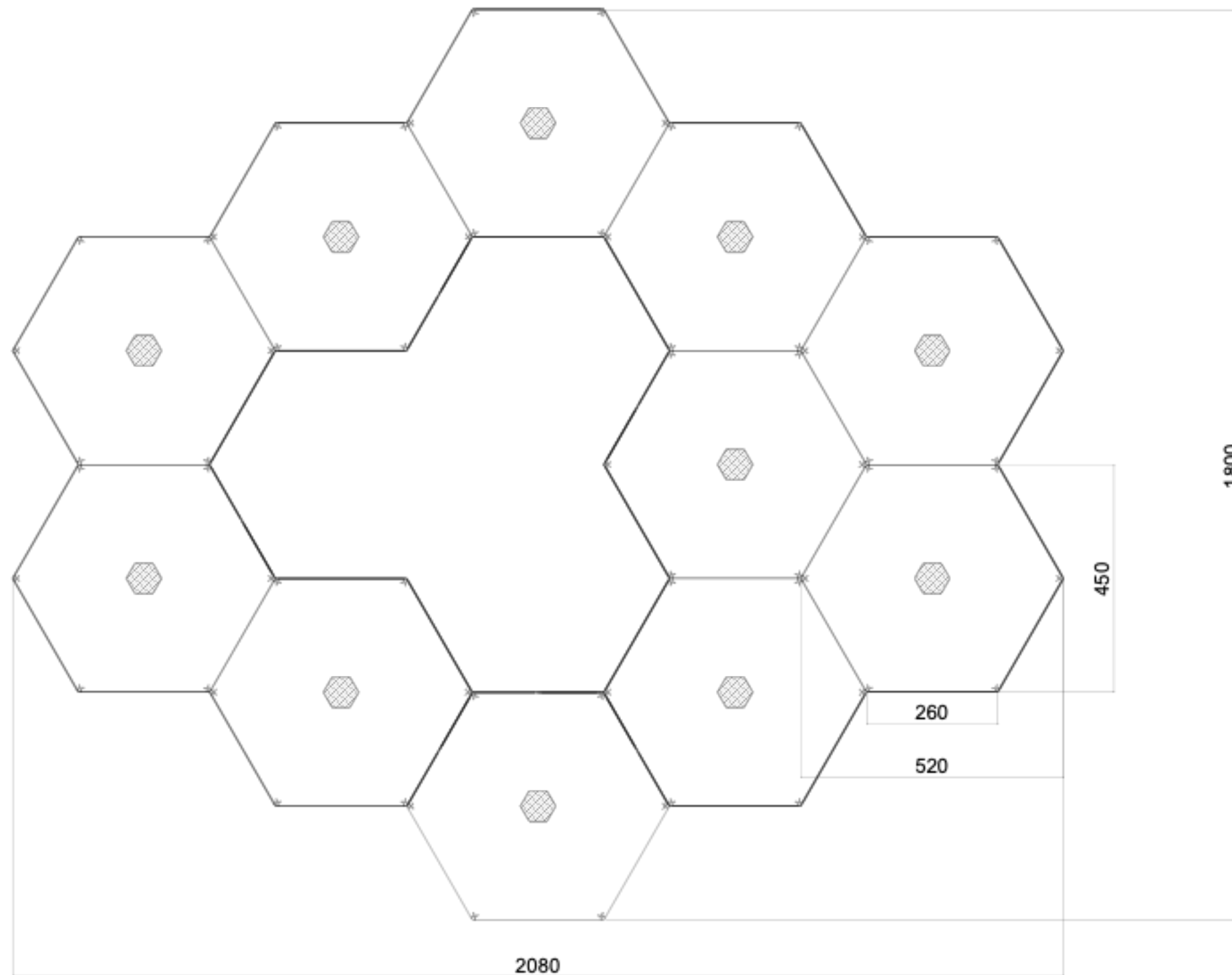
Met dit voorontwerp wil ik graag een dienstencentrum uitbouwen om mensen eeuwig jong te houden (Forever Young), zodat zij zo lang mogelijk in hun eigen woning of appartement kunnen blijven wonen en zelfredzaam zijn wat ook bijdraagt aan een gelukkige en zinvolle oude dag. Een hoopvolle gedachte voor de toekomst.

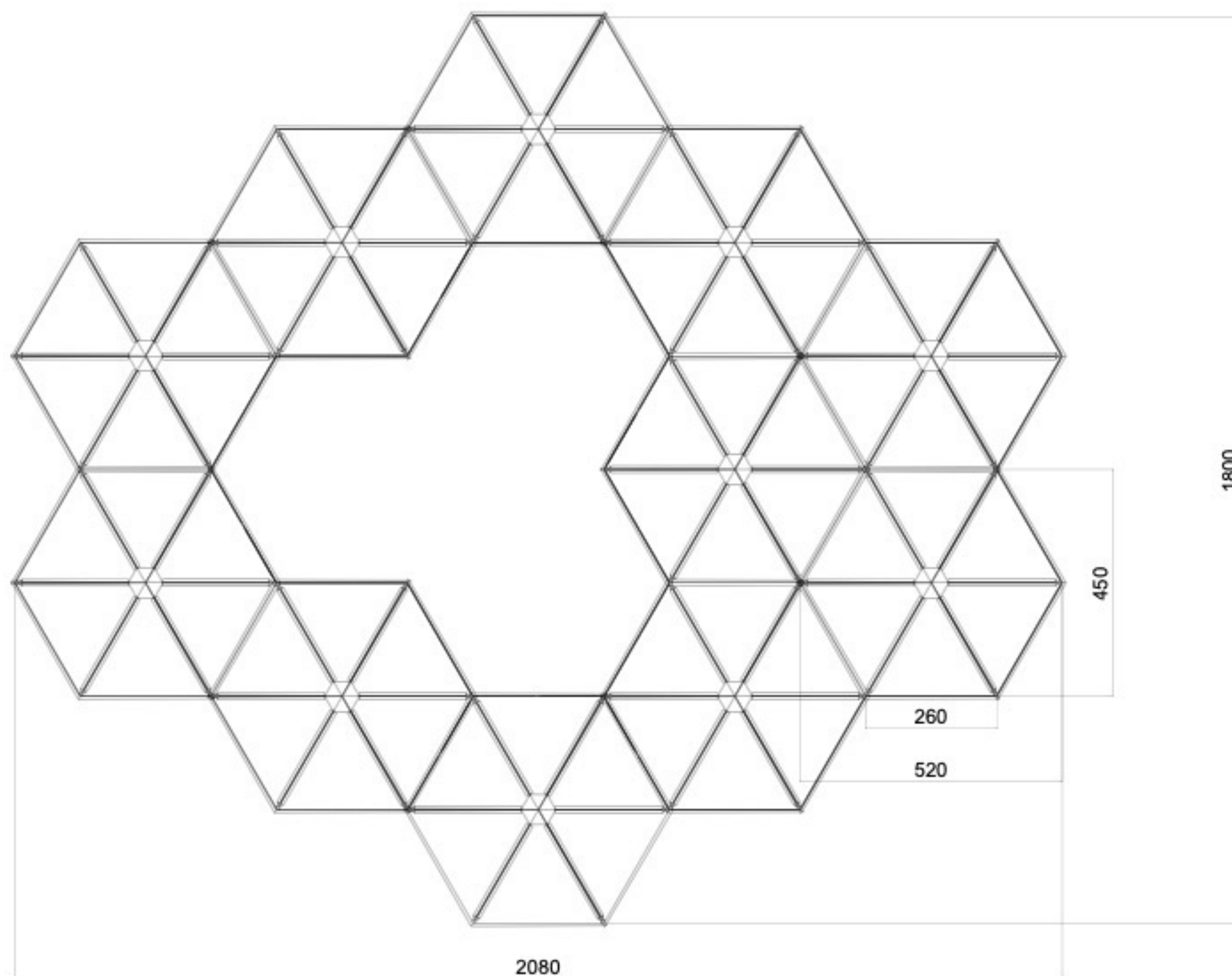
Ik wil mij verder verdiepen in het 2de semester in het uitbouwen van een ideaal dienstencentrum afhankelijk van de lokale noden voor senioren in stad vs platteland. Dit aan de hand van eigen onderzoek door ter plaatse te gaan, mensen te interviewen en te horen wat voor hen echt belangrijk is en waar ze nood aan hebben.

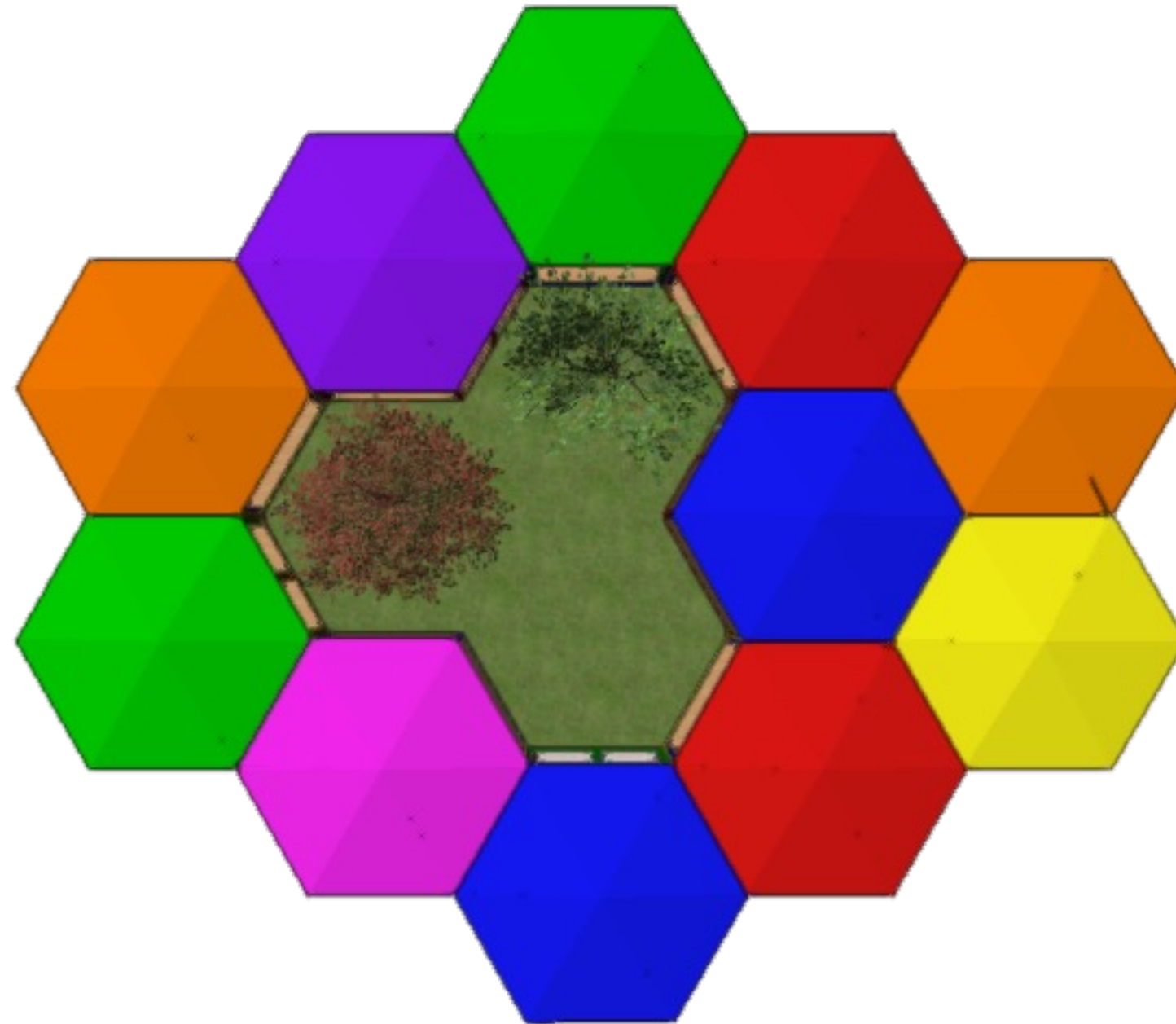
Mijn **ontwerpopdracht** voor het volgende semester:

"Ontwerpen van het ideale dienstencentrum dat voldoet aan de noden van de lokale senioren op een specifieke site en rekening houdend met volgende parameters: contact met de natuur, mobiliteit stimuleren, veel daglicht, Biophilic Design en zintuiglijke waarnemingen via kleur en textuur om cognitieve vaardigheden bij senioren te stimuleren."

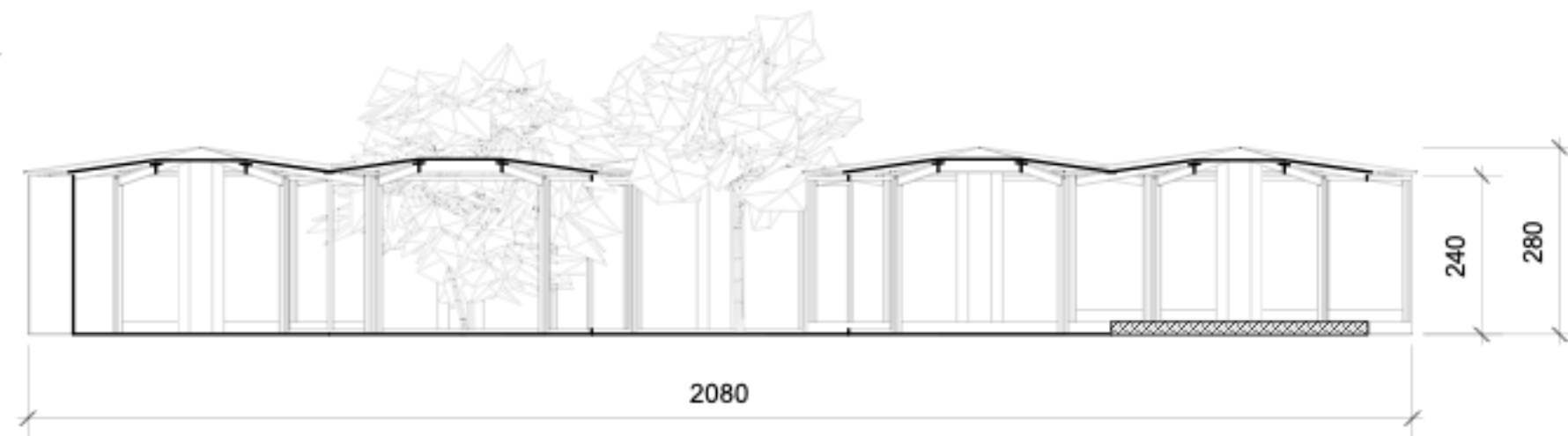
Plannen & Maquette

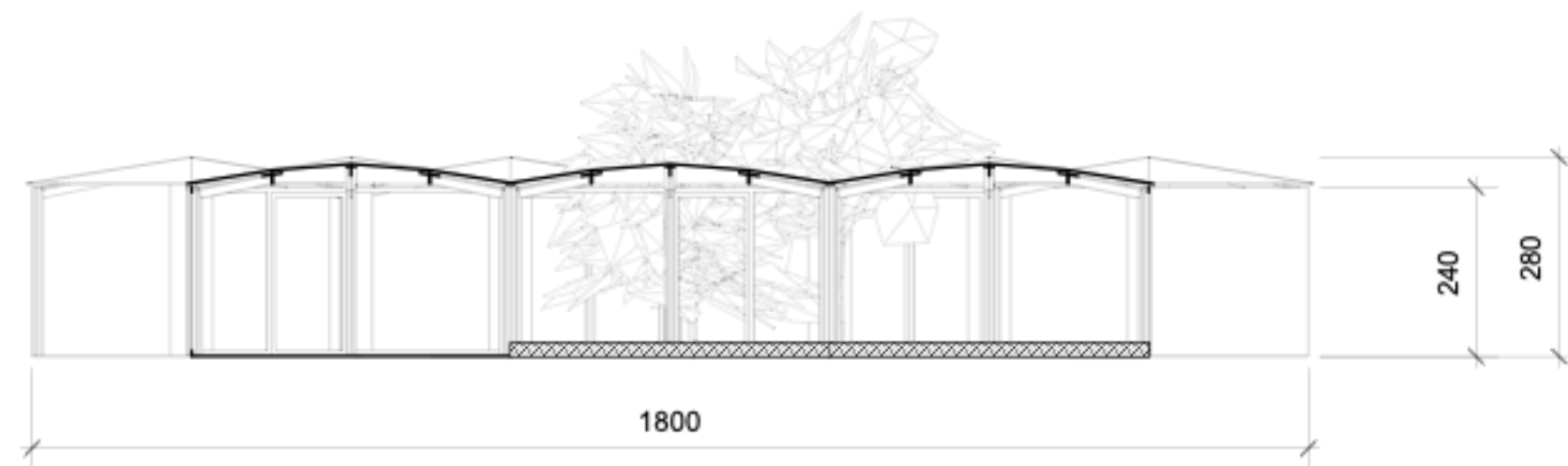
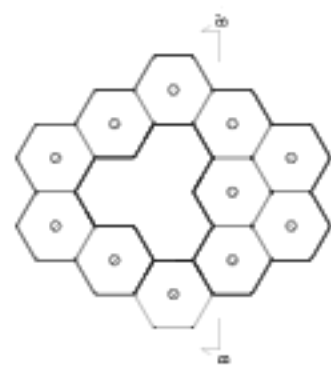

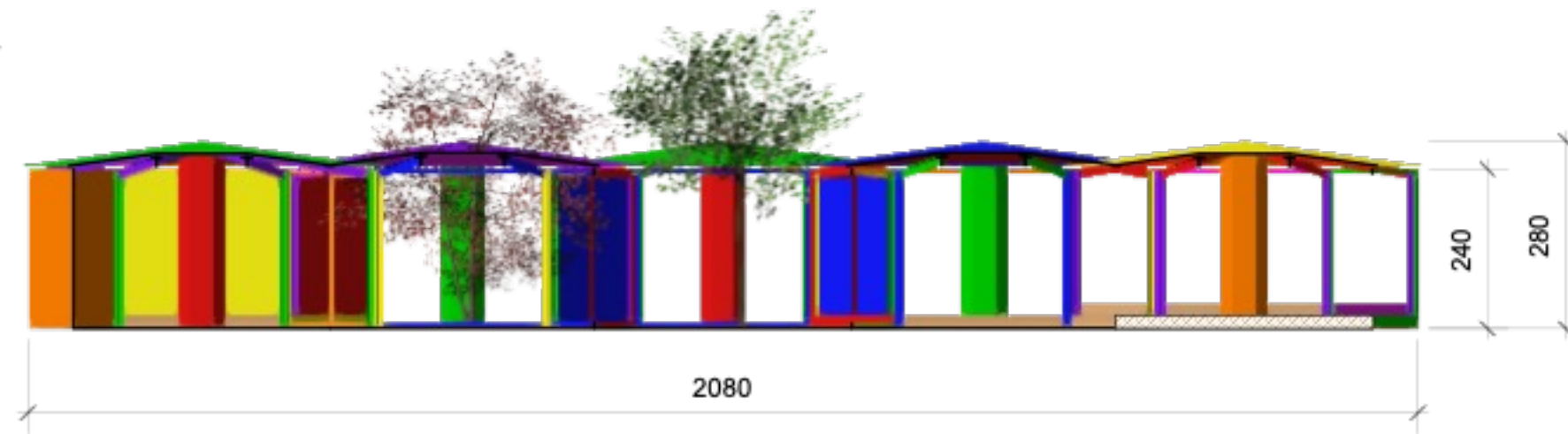
Bovenaanzicht

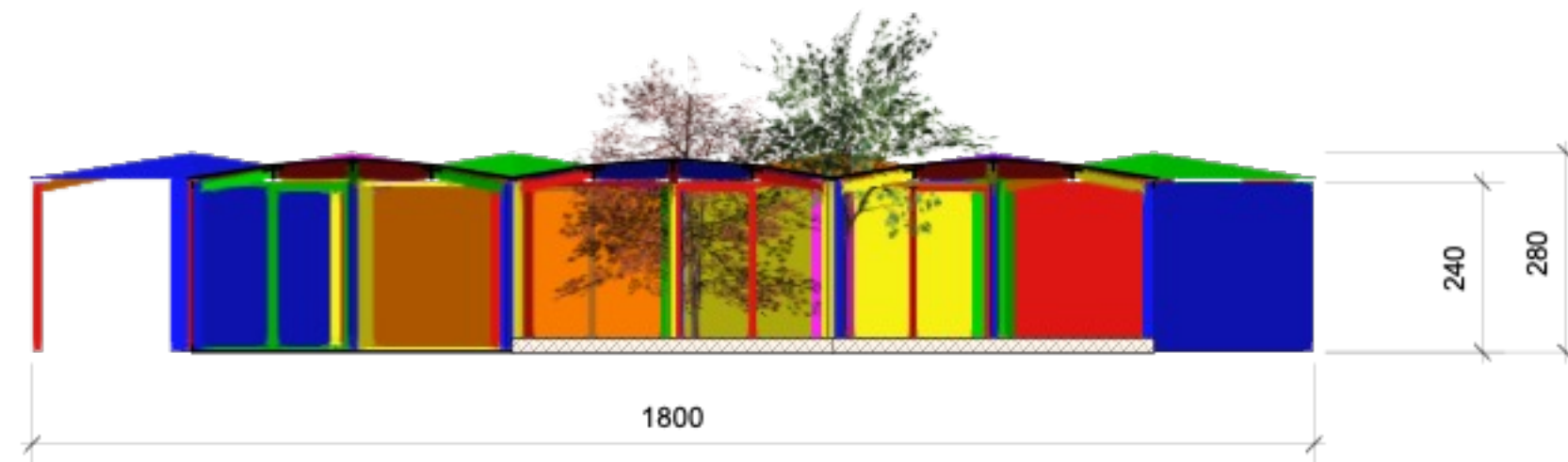
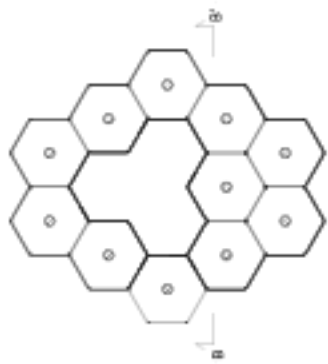
Snede AA' 1:100

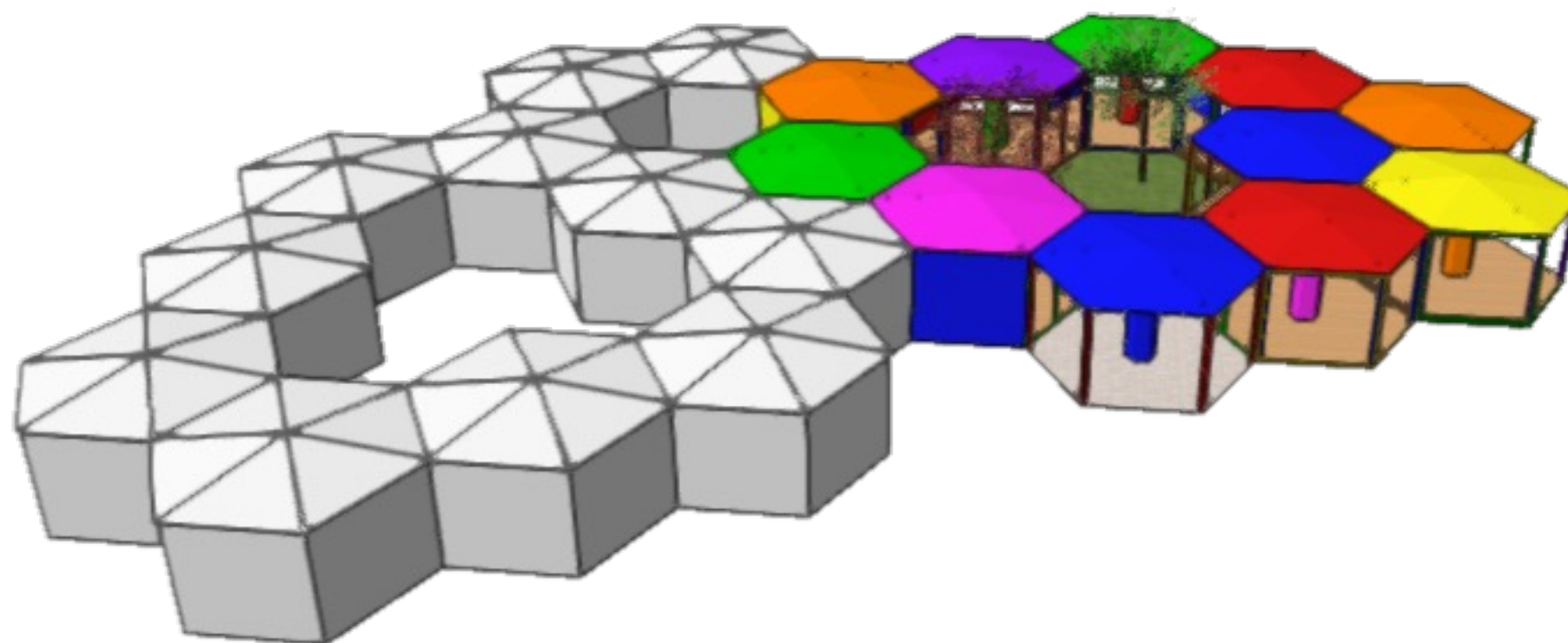
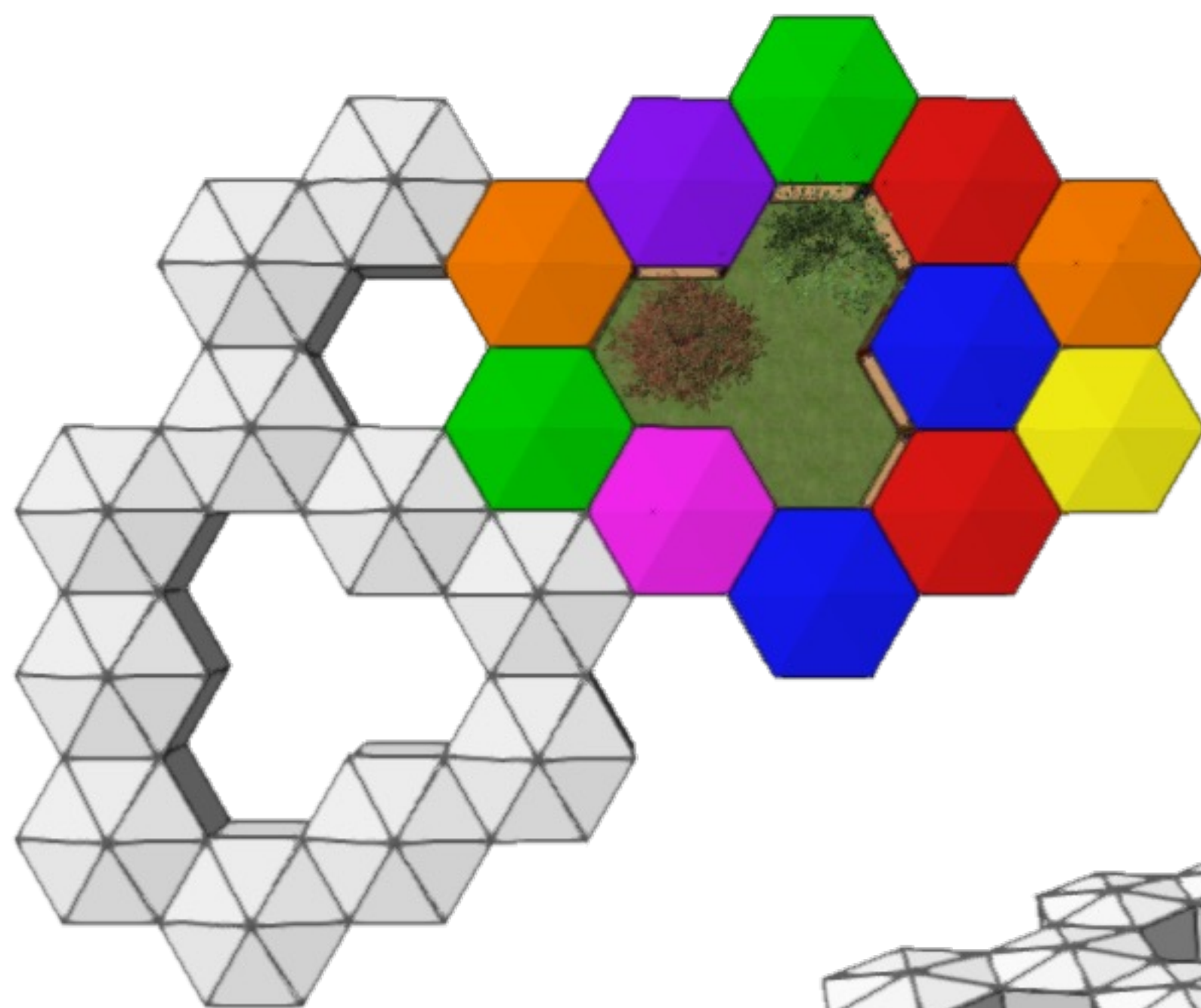
Snede BB' 1:100

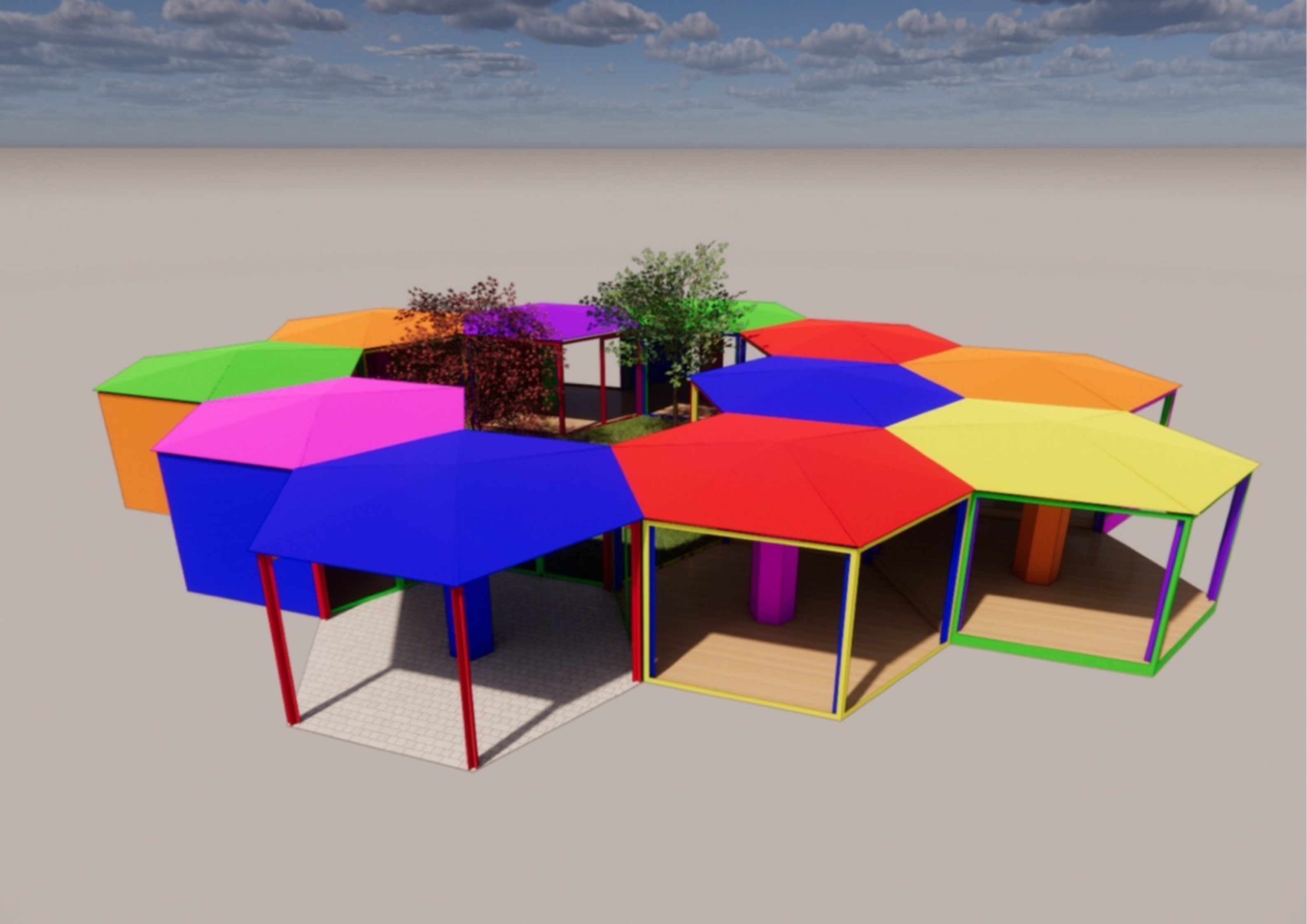
Snede AA' 1:100

Snede BB' 1:100

Uitbreiding

Proces

Wat betekent hoopvol voor mij?

My Dream Home—as described by my wallpaper

With careful eyes, the lady looked through all the sample books.
And she picked me. I'm filled with glee!
No longer will I only be
a "wanna be"—She wanted me!

Still, anxiously I wondered how I'd look hung in her home.
But carefully, they pasted me
and hung each sheet up, one by one,
on all the walls of all the halls.

That was how it started. Let me tell you how it ends.
One day she left. I was bereft.
Some painters came and brought a can
of off-white paint. I think I'll faint!

And I can't help but wonder why a person would prefer
just plain old paint, 'cause it's not quaint
or charming, and it's boring, too.
It's not like me—gold filigree!

One painter orders loudly, "Connect that hose and spray it!
Use aerosol. Just cover all.
Don't leave a single bit undone.
It's just so old! And who has gold??!"

"Who has gold??!" That's what he told
the others in his crew.
Paint trend has won—I am undone.
I don't know what to do.

Although I strongly disagree, no longer will my filigree
be sought for or be popular.
I'm out of luck and all washed up.
My beauty will be covered up.

But just before the painter pushed the button for the spray,
a man appeared and stopped them cold.
I saw their fear—he was that bold.
He told them, "Hear me, workers all,
you aren't to judge or even call
this precious paper unbecoming.

And, in fact it will be coming
to my Father's house with me,
where all the streets are made of gold
and all that's old will be transformed
and then adorn the mansions there, for all to see.
It will fit in there perfectly."

The Rock-Hewn Churches of Lalibela, Ethiopië

The most hopeful places on earth curated by Iwan Baan

Achtergrond – Constructie

- Gebeeldhouwd uit massief vulkanisch gesteente
- Gebouwd zonder bakstenen, mortel, hout of beton
- Massief gesteente ontstaan door oude uitbarstingen
- Gassen die erin opgesloten zaten, maakten het licht en goed om in te snijden
- Normaal enkel werken met goede steen, maar hier alle soorten stenen
- Ruimte wordt gecreëerd door materiaal te verwijderen
- Eerst uitsnijden van omtrek van de kerk → ontstaan van gigantisch massieve blok
- Vervolgens van boven naar beneden uitgehouwen en verder uitgebeiteld → vormen van deuren, ramen, kolommen, verdiepingen, daken etc.
- Aangevuld met uitgebreid systeem van afwateringskanalen, loopgraven en ceremoniële doorgangen, sommige met openingen naar kluizenaarsgrotten en catacomben → om overstromingen door ondergrondse rivieren en grondwaterstanden te voorkomen
- Daken van de vier vrijstaande monolithische kerken hellen onder dezelfde hoek als rotsen, wat de afwatering verder bevordert
- Ernstige achteruitgang door waterschade en meeste ervan staan nu in kritieke toestand
- Wereldmonumentenfonds werkt aan herstel, maar reparaties zijn niet eenvoudig → aangeraakt door engelen, dus kan niet zomaar geslepen of vervangen worden → toestemming van priesters nodig om te kunnen boren → stof van het boren wordt opgevangen en als heilig bewaard
- In 2008 werden vier schuilplaatsen gebouwd over vijf kerken om de structuren tijdelijk te beschermen in afwachting van een oplossing voor langere termijn
- Veel langer aanwezig dan bedoeling was en vormen nu ernstige gevaren voor onderliggende gebouwen, aangezien ze dreigen in te storten vanwege onder meer hun zware gewicht
- Enkel probleem van schade veroorzaakt door regenwater aanpakken
- Degradatie ↔ Hydratatie

Bete Giyorgis = Kerk van St. George

Interieur – Bete Giyorgis

- 1 van de laatste kerken en achtste wereldwonder genoemd
- Meeste kerken vierkant of rechthoekig van vorm met basiliekvormige plannen
- Interieur weerspiegelt kruisvormige indeling met middenschip dat lichaam vormt en armen die zich in vier richtingen uitstrekken
- In centrale ruimte staat een enkele massieve pilaar, symbool voor de Bijbelse “Rots der Eeuwen” en vertegenwoordigt fundament van de kerk → rondom bevindt zich heiligste gedeelte waar ook religieuze ceremonies en gebeden gehouden worden → alleen toegankelijk voor priesters
- Binnenmuren versierd met religieuze schilderijen, fresco's en iconen → kunstwerken tonen verschillende scènes uit de bijbel, heilig van engelen → dienen ook om bijbelverhalen en leringen over te brengen aan aanbidders
- Plafond vaak geometrische patronen en ingewikkelde gravures → decoratieve elementen dragen bij aan de sfeer en tonen artistieke bekwaamheid van de ambachtslieden
- Koeler binnenin kerken en goed aangelegde tapijten op de vloer
- Vloeren grof uitgehouwen en stijgen of dalen in hoogte om verschillende heilige zones af te bakenen
- Pelgrims uit heel Ethiopië en daarbuiten komen naar hier om hun respect te betuigen, gebeden uit te spreken en zegeningen te zoeken → interieur resoneert met geloof en eerbied van degene die deze heilige plaats bezoeken

Hoop – Ceremonie

- Belangrijke religieuze betekenis voor Ethiopisch-orthodoxe christenen
- Bedevaartsoord met bijzondere spirituele en symbolische waarde
- Plaats van vrede, geloof en hoop
- Dagelijkse aanbidding en gebed
- Viering van religieuze feesten zoals Genna = Kerstmis (Juliaanse kalender) – 7 januari (Gregoriaanse kalender)
- Pelgrims stappen dagen/maanden van overal
- Massa mensen in de kerken, maar ook tunnels en omliggende heuvels
- Zingen hele nacht: “God werd mens en een mens werd God. Dankzij Christus zijn we van de straf van God veranderd en zijn we weer Zijn kinderen geworden. Kerstmis is de dag waarop vergeving werd geboren.”
- Loopgraven- en tunnelsysteem voegt fysieke dimensie toe aan spirituele reis (reizen tussen kerken): enkele rij door smalle paden → symbolisch als groep naar de aarde en de hemel afdalen
- Scheiding tussen plaats van aanbidding en tijdelijke wereld
- Persoonlijk verhaal: vrouw met haar buurman + dochter zijn van boerderijen 160km verder gekomen te voet op 3 dagen tijd (vielen neer & stonden terug op) → komen voor de viering van Kerstmis → naar Lalibela zodat God hun toewijding kan zien en hun inspanningen zal erkennen
 - “Ik geloof dat God hier is, ik kwam met geloof”

Ise Grand Shrine, Japan

The most hopeful places on earth curated by Iwan Baan

Illusie = schijnbare werkelijkheid of een onjuiste interpretatie van de werkelijkheid. Het beeld dat iemand van de werkelijkheid heeft is gebaseerd op diens waarnemingen via de zintuigen en verwerking van deze signalen in de hersenen.

Divine = het goddelijke

Verlichting (enlightenment) = staat van het hebben van kennis of begrip. De zoektocht naar spirituele verlichting.

More Than Human = bovennatuurlijk. Het samenleven met niet-menselijke organismen.

Community = verwijst naar een gevoel van saamenhorigheid, het hebben van een hechte band met mensen in je omgeving, het gevoel dat je bij elkaar hoort. Een hechte, warme band met andere(n) geeft een gevoel van verbondenheid.

Maquette – Goddelijke weerspiegeling

- Shinto Shrine in Mie Prefecture
- Naiku = inner shrine / Geku = outer shrine
- Wandelrichting: Naiku = rechts / Geku = links
- Torii poorten = traditionele markeringen die de heilige ruimte scheiden van de buitenwereld
- Ujibashi Bridge
- Isuzugawa River
- Amaterasu-Omikami
- Kami = goddelijke energie of levenskracht van de natuurlijke wereld
- Toyo'uke-no-Omikami → landbouw en industrie
- Bidden voor de welvaart van de keizerlijke familie, de vrede in de wereld en de enorme oogst
- Cyclus van rijstteelt: Kanname-sai (15.10 – 25.10) en Kinen-sai (17.02 – 23.02)
- Meer dan 1,500 rituelen jaarlijks
- Shikinen Sengu = om de 20 jaar verbouwen van brug en belangrijkste heiligdommen → heel proces duurt 17 jaar (organisatie & planning), pas laatste 8 jaar focus op constructie → totaal 32 rituelen over 8 jaar
- Wedergeboorte en waardering voor verjongende eigenschappen van de vergankelijkheid van de natuur → nieuwe energie aan de kracht van de heiligdommen
- 2013 = 62ste editie → volgende in 2033

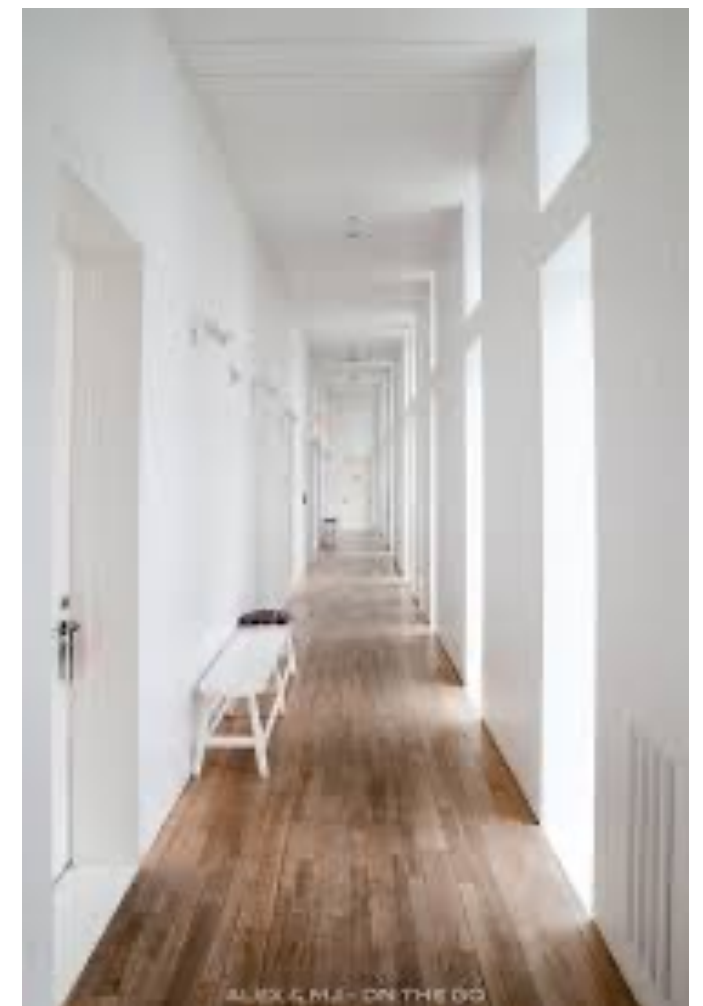
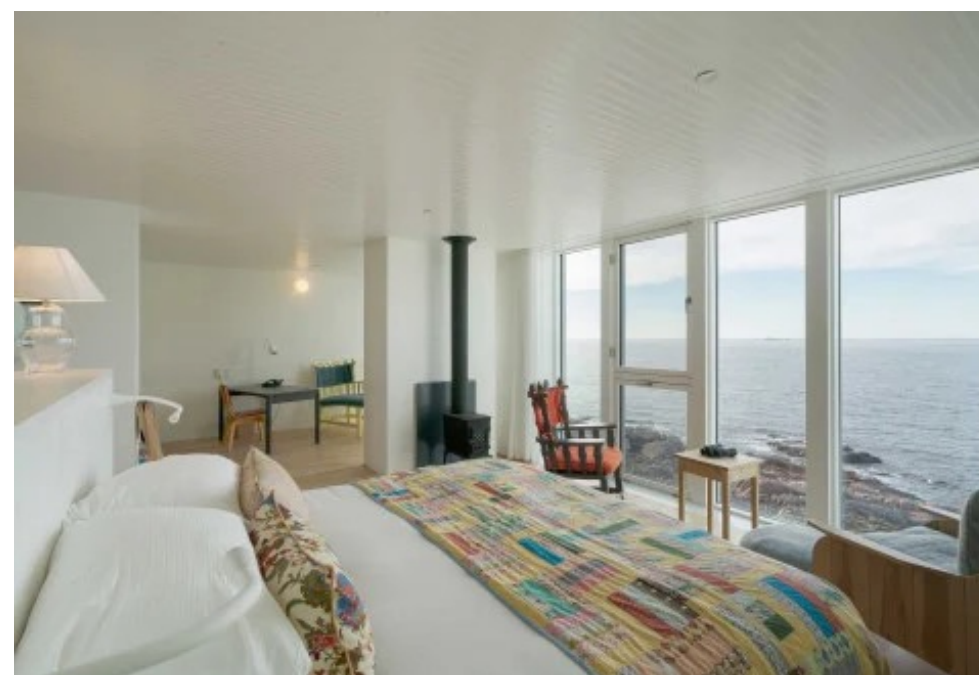
Transformerende kijk op zichzelf en hun idee van hoe de wereld is gestructureerd
 Optische illusie die hun licht en daarmee hun spiritualiteit van de ruimte vergroot
 Fysica van natuur wordt op zijn kop gezet – lucht is nu de grond – licht van de zon wordt rond de toeschouwer vergroot

Maquette – Goddelijke weerspiegeling

Newfoundland, Fogo Island Canada

Fogo Island Inn - Zita Cobb & Anthony Cobb

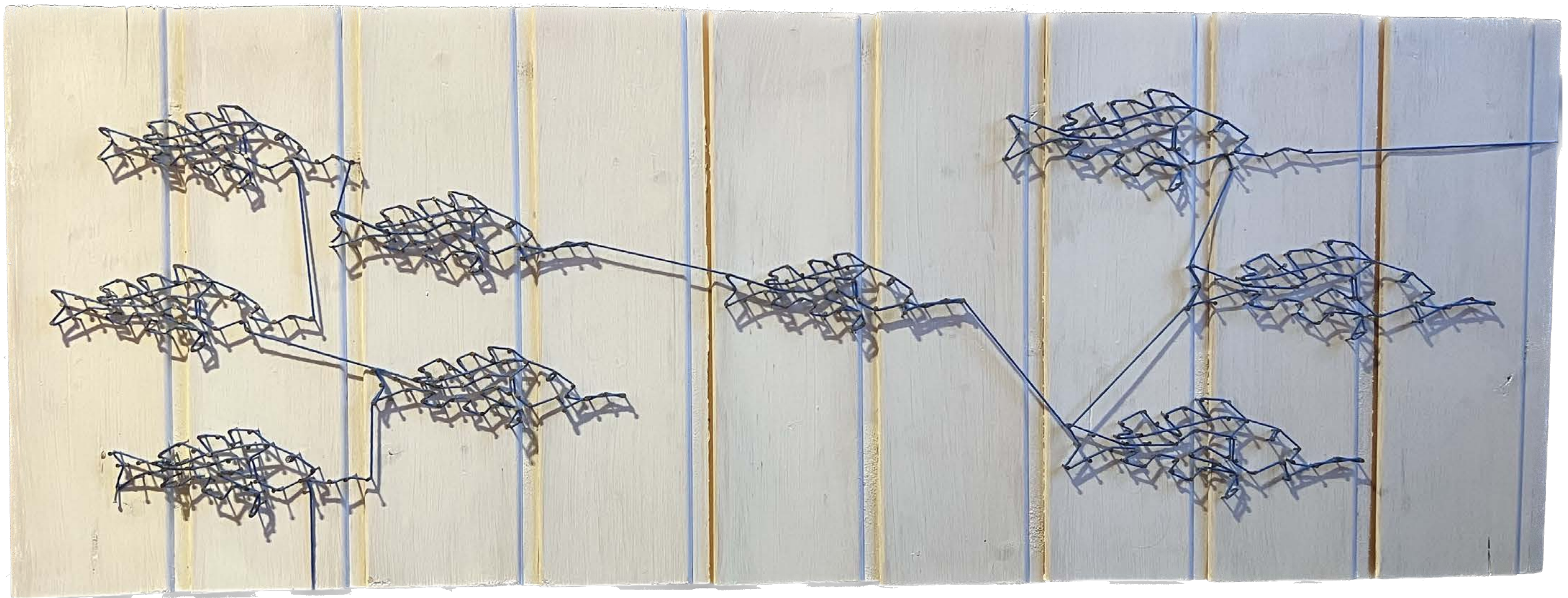

Tradities

Identiteit

Lokaal

Authenticiteit

Eigen creatie – 1 lijn, 1 vis

Gemeenschap van 5,000 inwoners die samenleefde en -werkte in harmonie
aan de basis lag het vissen naar kabeljauw
tot de internationale overbevissing waar de lokale economie zwaar onder leed (1960 tot 1990)
enorm veel inwoners vertrokken naar het vaste land (2,500)
- vader van Zita Cobb kwam thuis met maar 1 vis, de dag nadien stak hij zijn boot in brand -

Ongeveer 10jaar geleden keert Zita Cobb terug om nieuw leven in Fogo Island te blazen
Oprichtster van Fogo Island Inn - plaats om tot rust te komen / te connecteren met jezelf
en de natuur / weg van de drukte en de massaproductie / (economie terug bevorderen)
- eigendom van Shorefast Foundation (liefdadigheidsinstelling) die Cobb heeft opgericht
—> eventuele winsten worden direct weer in de gemeenschap geherinvesteerd -

Hand. Line. Cod.
One hook, one fish

Alles lokaal en handgemaakt in de herberg/logement (waar komen we vandaan en wat hebben we te bieden)
- eten (kabeljauw, garnalen, sappen...)
- meubels (stoelen, tafels...)
- textiel (kussens, dekbedden...)
Kabeljauw: traditionele manier van vissen -> met een handlijn 45.72 meter naar beneden
—> vroeger veel meer vissen, maar kleiner
—> daarna geen vissen (of één vis), grote vissersboten hadden al de vissen
—> nu terug veel vissen en groter ook, want hebben meer tijd om zich te ontwikkelen

Tactiele Toe-eigening

Kan je verloren tradities
terugbrengen aan de hand van
een materiële praktijk? – Imke Vergauwen

Het verknopen van textiel verwijst hier naar het opnieuw verbinden van de
bestaande familieband, het binden van menselijke banden door de materiële
praktijk van het knopen zelf.

Anni Albers

Weaving a discipline of resilience

Pasture, 1958 - Katoen

Anni Albers

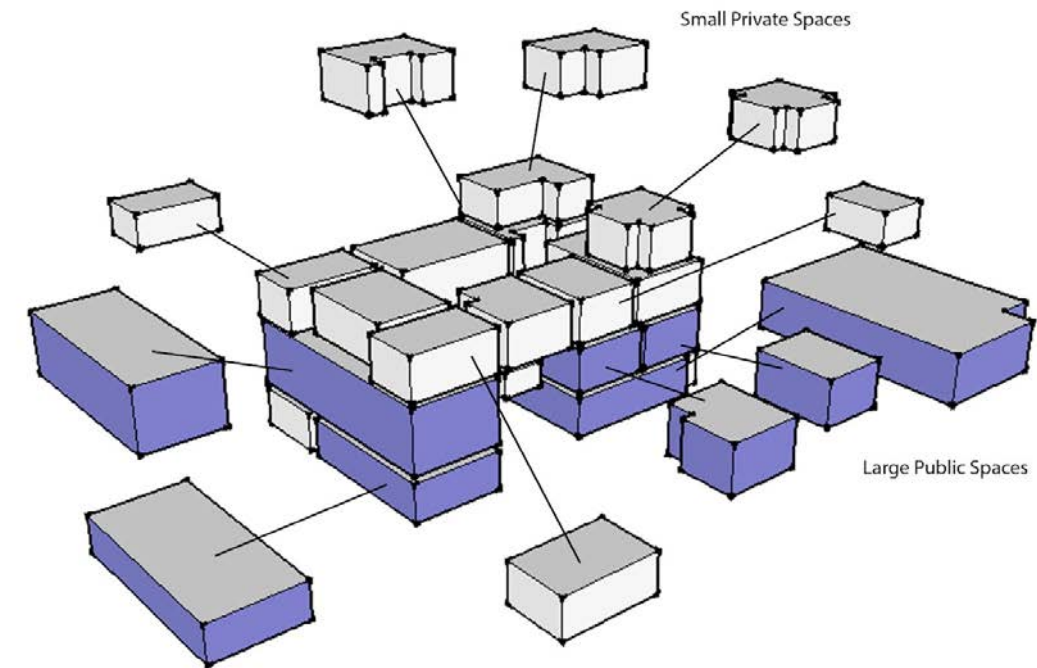
- Beschouwd als 1 van de belangrijkste abstracte (textiel)kunstenaars van 20ste eeuw
- Staat bekend om haar wandkleden, weefsels en ontwerpen
- Opgeleid aan het Bauhaus waar ze later ook les gaf
- Nomadisch leven / nomadische kwaliteiten van textiel vormen nog steeds een basis (bv. tent)
- Duurt generatie na generatie om een methode voor het doorweven van draden te perfectioneren
- Moeten in gedachten houden de specifieke kwaliteit van textiel met betrekking tot flexibiliteit, soepelheid en hun hoge prestatieniveau in verhouding tot gewicht
- Attributen herinneren die we ze hebben gegeven: isoleren, buigzaam, transporteerbaar, relatief lichtgewicht
- Textiel mist nog, iets dat warm aanvoelt, het tactiel is belangrijk voor de bewoner
- Weaving a discipline of resilience ~ Een discipline van veerkracht weven
- Het raster herdenken - integreerde vrijheid in het raster
- Backstrap looms ~ rugband weefgetouwen
- Geen vaste richtlijnen, maar deel van het lichaam, instrument voor de wevers, artistieke expressie
- "The stuff the world is made of"
- Techniek bekend als leno- of gaasweefsel, waarbij de verticale wikkels over elkaar heen draaien rond de horizontale inslagen

Bron: The Glass House. (2022, 29 juni). Pliable Plane: Anni Albers — The Glass House. <https://theglasshouse.org/pressrelease/pliable-plane-anni-albers/>

Bron: Vergauwen, I. (2017). Verloren Tradities [Masterproef]. KU Leuven.

Adolf Loos

- Pionier van moderne architectuur
- Ontwikkelde de "Raumplan" (ruimtelijk plan) methode voor inrichten van binnenruimtes
- Planningsmethode gebruik gemaakt van discrete ruimtes en dynamisch gedeelte
- Vaak noodzakelijk om stappen te zetten in elke kamer of groep kamers
- Legt sterke nadruk op de schaal van individuele kamers
- Ontwerp van ruimtes
- Driedimensionale manier van denken over een gebouw, die juist deze immense ervaringen mogelijk maakt
- Elke ruimte heeft verschillende behoeften en hoogte-eisen
- Ware aard en schoonheid van materialen verdoezeld door nutteloze en onfatsoenlijke versieringen
- Integriteit van architectuur in de materialen zelf en gebouw moet aan de buitenkant 'dom' blijven (Principles of Building 1898)
- Interpreteerde de ideeën van Semper
- Op innovatieve manieren begrijpen van hun toepassing op het ontwerp van binnenruimtes
- Ziet textiel niet alleen als een vorm van bouwen
- Vergelijkt bekleden van een gebouw met intieme, namelijk bekleden van lichaam
- Textiel speelt belangrijke rol in zijn interieurs bij ervaring van gebruiker
- Gebruik van stof één van de fundamenteën van architectuur voor hem
- Tactiele moet architectuur mogelijk maken, constructiviteit komt op tweede plaats
- Klemtoon ligt op comfort en bewoonbaarheid (Das Prinzip der Bekleidung 1898)
- Net zoals Semper aan de hand van doordachte decoratie aan interieur toe te voegen

Gottfried Semper

Omheiningen (muren) zouden hun oorsprong hebben in het weven. Net zoals hekken en hokken geweven stikken waren, is de meest basale vorm van een ruimtelijke scheidingswand die vandaag de dag nog steeds in delen van de wereld wordt gebruikt het stoffen scherm. Alleen wanneer er aanvullende functionele eisen aan de behuizing worden gesteld (zoals structurele gewichtsdragende behoeften), verandert de materialiteit van de muur in iets dat verder gaat dan stof.

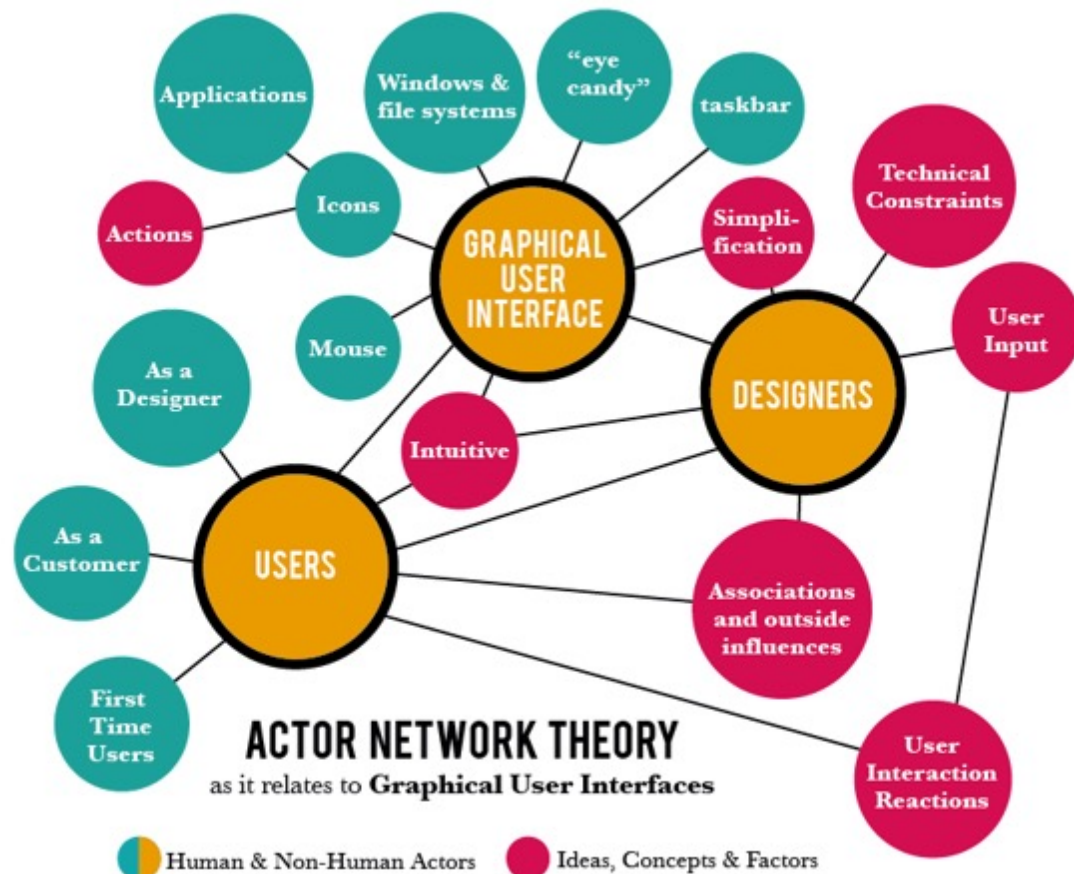
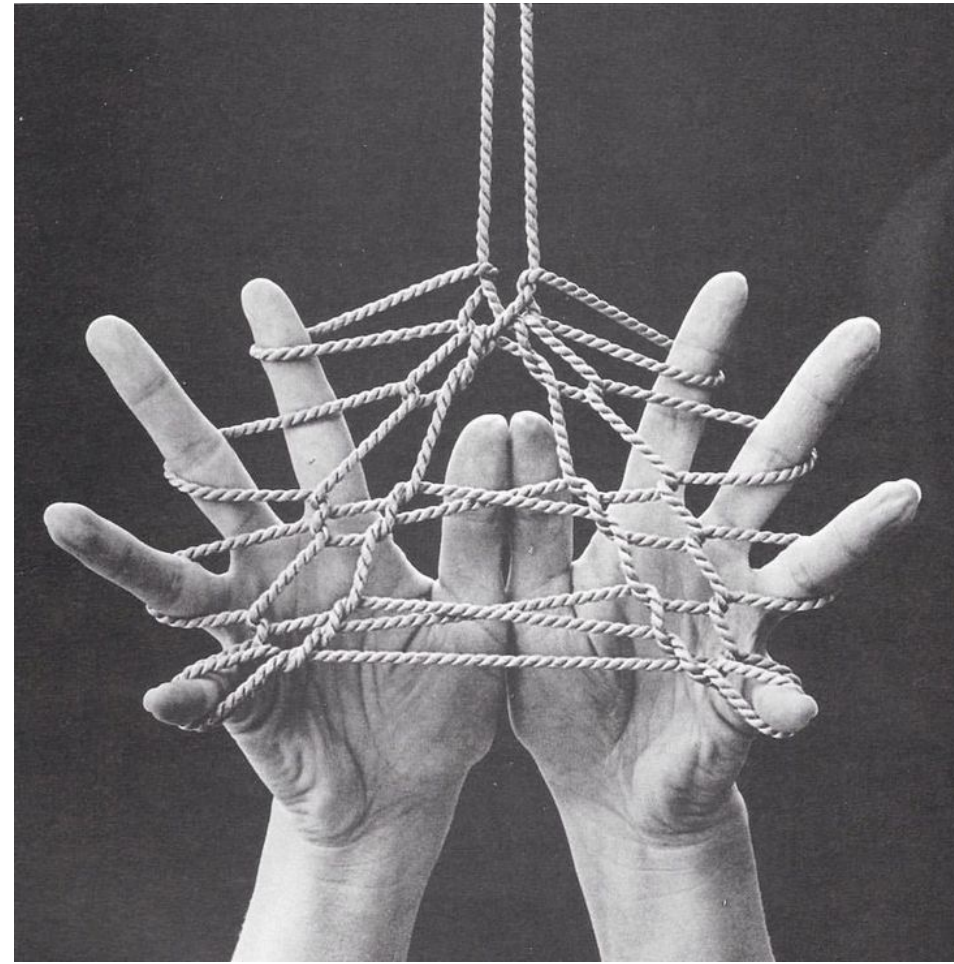
De mat en het gebruik ervan in primitieve hutten, afwisselend als vloeren, muren en gedrapeerde over frames, werd door Gottfried Semper beschouwd als de oorsprong van de architectuur.

- Verzet zich tegen hedendaagse industrieel ontwerp dat esthetische waarde van objecten doet afnemen
- Boek (Wissenschaft, Kunst und Industrie 1852) reactie op toepassen van nieuwe materialen en technieken in de architectuur
- Textiel is een symbolisch bouw materiaal

Maria Puig de la Bellacasa

- Aanraking is een zintuiglijke metafoor die twijfels rond materialiteit van het denken blootlegt
- We denken en daarom raken we objecten, materialen, vormen aan
- Aanrakingen drukken een gevoel van belichaamde abstracties uit
- Gelinkt aan onze basiskennis van het weten
- Aanraken van diverse texturen kan invloed hebben op hoe we over bepaalde dingen gaan denken of welk gevoel we bij een bepaalde aanraking zullen ervaren
- Aanraking heeft ook een unieke eigenschap, namelijk die van wederkerigheid ~ we worden geraakt door wat we aanraken
- Effect op ons denken, maar ook op onze daden en gevoelens
- Herwaardering van de tastzin essentieel

Bron: Vergauwen, I. (2017). Verloren Tradities [Masterproef]. KU Leuven.

Bruno Latour

- De Actor-Netwerkteorie of ANT
- Alles bestaat in een netwerk van interactieve relaties, inclusief mensen, technologie en niet-levende of levenloze objecten
- Geen enkel element wordt belangrijker geacht dan een ander
- Geen ANT-netwerk door ervan uit te gaan dat sommige onderdelen er wel toe doen en andere niet
- Allemaal even kritisch en de ANT-principes vereisen dat ze allemaal worden onderzocht op hun impact op het netwerk
- Objecten bestaan niet op zichzelf
- Zowel object als individu ontstaan door netwerk van relaties met anderen
- Mensen en dingen zijn continu met elkaar verknoot
- Geen verschil gemaakt worden tussen mens en ding, subject en object

Tim Ingold

- Line - thread - trace / lijn - draad - spoor
 - Writing - knitting - embroidery / schrijven - breien - borduren
 - Generaties als lijnen naast elkaar of overlappend met elkaar
 - Verleden achter je (generaties na jou) en toekomst voor je (generaties voor je) (bv. wachtlij voor ijs)
 - Samenleving is gelaagd: lineaire samenleving of circulaire samenleving
 - Tradities zijn belangrijk: we leven niet in het verleden, maar we volgen (de manieren van) onze voorouders naar de toekomst
 - Tradities gaan niet over het verleden, ze gaan over de toekomst
-
- Wereld waarin alles en iedereen bestaat uit verweven of onderling verbonden lijnen (Lines: A Brief History)
-
- Versmelting tussen object en subject
 - Onderzoekt relaties tussen mens en dier, mens en zijn omgeving en menselijke vaardigheden
 - Wat vaak als cultureel verschil wordt beschouwd, ziet hij als verschil in ervaring
 - Vaardigheden zijn zowel biologisch als cultureel
 - Niet van generatie op generatie overgedragen, maar moeten ze bij elk individu groeien
 - Richt zich op het maakproces in plaats van zich te baseren op een op voorhand bedacht ontwerp of product
 - Vergelijkt maakproces van mensen met dat van dieren, meer bepaald dat van het knopen van tassen en het bouwen van een nest (Of string bags and bird's nests: Skill and the construction of artefacts 2000)
 - Uiteindelijke vorm van de tas en het nest is niet op voorhand vastgelegd door biologische of cultureel ontwerp
 - Geoefende en vlotte beweging is, door ervaring, voor de maker een gewoonte geworden
 - Eindresultaat komt tot stand door de telkens herhaalde bewegingen die door de maker met het materiaal gemaakt worden
 - Praktijk van het maken staat centraal

Bron: Vergauwen, I. (2017). Verloren Tradities [Masterproef]. KU Leuven.

Tim Ingold – Lines, Threads & Traces

Christopher Tilley

- Objectificatie verwijst naar het moment waarop objecten gestalte krijgen, waarop dingen worden gematerialiseerd
- Grens vervaagt tussen mensen en dingen, tussen cultuur en materiële cultuur

Daniel Miller

- Objectificatie in combinatie met materiële cultuur invloed op ons uitoefent
- Objecten lijken vaak vanzelfsprekend en toch beïnvloeden ze onze beleving van een gebeurtenis

Carla Fernandez – How heritage translates into fashion

Carla Fernández

Focus op alles handgemaakt

Carla Fernández —> Mode-ontwerpster

-> vader van het zuiden - mode inheemse volkeren (technieken en tradities)

-> moeder van het noorden - (vaak terug naar Amerika voor bezoek grootouders + shoppen) - mode massaproductie

Haar mode is combinatie van beide

Focus:

- Lokale/vroegere technieken
- Samenwerken met inheemse volkeren
- Werken met enkel vierkanten en rechthoeken (geometrie)
- Tegen Fast Fashion
- Manifest van mode als verzet

Ontwerp gebaseerd op
 → Anni Albers
 Nomadische kwaliteiten van textiel vormen nog steeds een basis met als belangrijkste kenmerken: flexibel en lichtgewicht
 Toe-eigening van ruimtes aan de hand van textiel
 → Carla Fernandez
 Geometrische patronen (vierkanten en rechthoeken)
 → Tim Ingold
 Punten vormen een lijn en lijnen vormen een vlak
 Line - thread - trace / lijn - draad - spoor

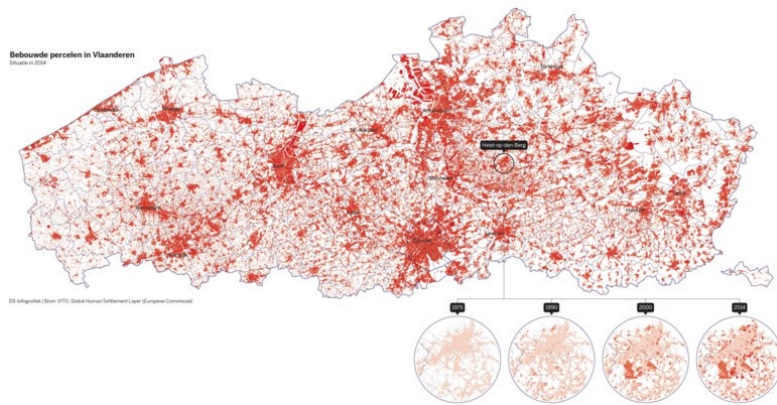
Eigen creatie – flexibel wandpaneel
 in textiel

Aki Hamada – Kanagawa, Japan

Modulair & flexibel wonen

Persoonlijke invalshoek eigen oma

'Het lelijkste land ter wereld' –
Renaat Braem (1968)

Voormalig huis van mijn oma

Trends

- zijn momenteel zeer actueel
- ouderen: veel te grote woningen
- jongeren: willen flexibel - kleiner - bij elkaar wonen

Probleem

- verstedelijking op dit moment - blijft maar groeien
- woningen staan leeg - zijn veel te groot
- woningbouw komt niet overeen met de maatschappij

Hoopvol

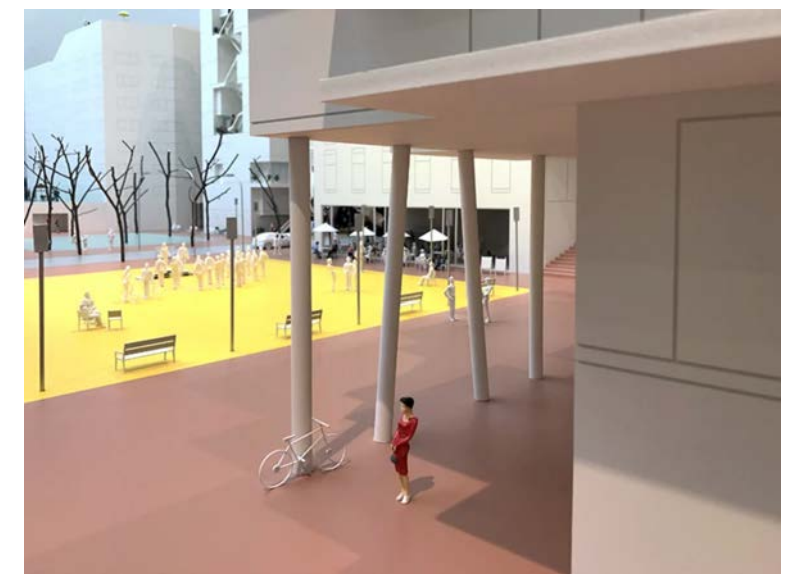
- beter gebruik van de bestaande ruimte
- manier van bouwen sluit aan bij de veranderende samenleving - ook voor veel langere termijn
- minder grondstoffen - goedkoper - meer deeleconomie - minder afval
- minder individuele ruimtes - meer collectieve ruimtes
- eenzaamheid tegengaan - meer contacten in leefomgeving

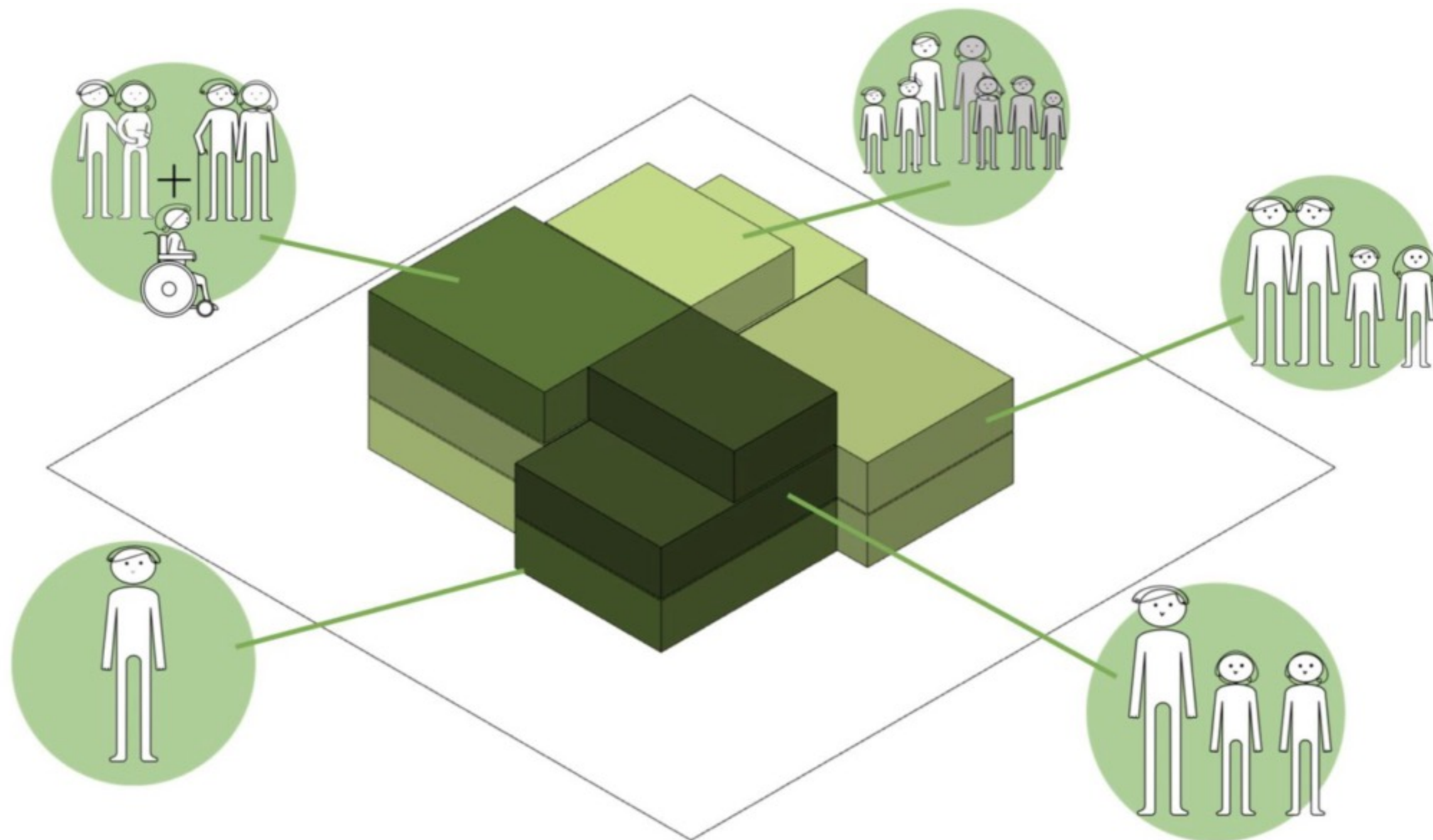
Bron: Kries, M. (z.d.). Together! the New Architecture of the Collective. Vitra Design Museum.

Bron: Together! the new architecture of the collective. (z.d.). <https://www.design-museum.de/en/exhibitions/detailpages/together-the-new-architecture-of-the-collective.html>

Bron: Designboom. (2017, 12 december). Together! the new architecture of the collective opens at the Vitra Design Museum. designboom | architecture & design magazine. <https://www.designboom.com/architecture/together-the-new-architecture-of-the-collective-vitra-design-museum-06-02-2017/>

Bron: Modulair & flexibel wonen – WOON-WIJS. (z.d.).
<https://www.woon-wijs.be/modulair-flexibel-wonen/>

Ontwerpopdracht

Hoe kan de gebruiker zijn eigen unit zichzelf toe-eigenen, op een tactiele manier, door iets toe te voegen dat makkelijk te plaatsen en weg te nemen is, m.a.w. het ontwerp moet voldoen aan volgende kenmerken: flexibel, tijdelijk en door middel van textiel

Comfortdeken

Herinneringen koesteren

Eigen creatie – comfortdeken met textiel vol herinneringen

Conversatie met mijn oma

- belangrijk om voldoende ruimte te hebben in de nieuwe woonst
- meubels waar je vertrouwd mee bent kunnen meenemen
- ruimte hebben voor objecten die nauw aan het hart liggen
- hobby van mijn oma is het maken van kledjes voor kinderen, weven met wol
- enkele kledingstukken van overleden opa heeft ze bijgehouden en daar hecht ze veel waarde aan, zo ook aan de foto's die vele herinneringen oproepen

Eigen creatie – comfortdeken met textiel vol herinneringen

- verhuis oma - ouderen verhuizen naar appartementen
- weggenomen uit vertrouwde omgeving
- ontwerpen: op hun gemak / helpen in proces van verhuis
- troost vinden in herinneringen
- snit en naad - oma als opleiding gedaan
- veel met textiel gemaakt: kleedjes / schapenwol / etc.
- handwerkbeurs: overnemen door de jeugd
- al die zaken die vertrouwd zijn - iets nieuws mee creëren
- veel moeten achterlaten - omzetten in iets nieuws
- iets nieuws (creëren) dat hen vertrouwd is
- kleding en stoffen (textiel) uit huis (vertrouwde omgeving)
- patroon van vierkanten en rechthoeken - patchwork
- prototype - kleding van thuis (voorbeelden)
- niet van oma - vorig jaar verhuisd / enkele kleding van opa
- deken als comfort blanket / troost - herinneringen

Interviews met senioren

Woonzorgcentra & Assistentiewoningen

- Hoe lang is het geleden dat u verhuisd bent?
- Was dit een moeilijke periode of ging dit makkelijk?
- Hoe lang heeft het geduurd voordat u zich hier thuis voelde?
- Wat mist u het meest aan uw huis?
- Wat zou er geholpen kunnen hebben in dit proces?
- Is er iets dat u mist dat u hier meer op uw gemak zou kunnen stellen?
- Hebt u het gevoel dat u uw kamer helemaal uw eigen hebt kunnen maken?
- Hebt u veel kleren moeten wegdoen en vond u dit moeilijk?
- Zijn er gordijnen of tapijten waaraan u gehecht was?
- Is het een idee om hiermee iets creatiefs te maken dat u zou helpen in het verhuisproces?

Paul Trekker – De Wingerd, Leuven

Residentie Arthur, Sint-Genesius-Rode

Live to 100 – Secrets of the Blue Zones

Dan Buettner

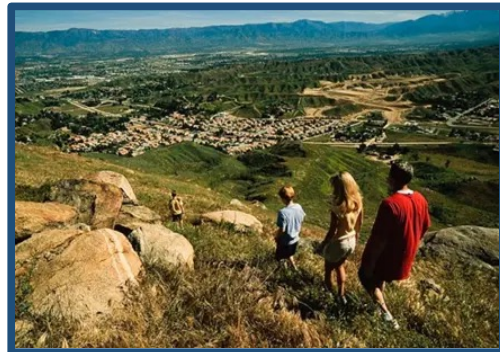
- transitie van huis naar serviceflat vergemakkelijken
 - vlotter proces
 - bezoek bij oma en andere bewoners voor interview
 - ik dacht dat het moeilijk ging zijn voor iedereen
 - maar door interview tot conclusie gekomen
 - toch niet zo moeilijk voor iedereen
 - veel minder moeilijk
 - meer gezien als afgesloten hoofdstuk
 - zij moeten dit doormaken
 - ik als ontwerper daar geen meerwaarde, niet kon vergemakkelijken
 - wel belangrijk uit interview
 - ze komen daar voor de gemeenschap
 - sociale contacten en daar halen ze veel uit
 - gemeenschappelijke ruimtes
 - daar kan ik wel bijdrage aan leveren
 - zo transitieproces wel vergemakkelijken
-
- verdiepen in gemeenschapsverhaal
 - bron tegengekomen
 - Dan Buettner - national geographic
 - onderzoek en live to 100
 - onderzoek naar de blue zones, die al bestonden
 - factoren die overeenkomen
 - die van belang zijn om een lang en gelukkig te leiden en ook gezond
 - factoren overlopen
 - toepassen op bewoners van (serviceflats/zorgflat/)assistentiewoningen
 - actieve mensen die die connectie maar ook zich nuttig willen voelen
 - factoren toepassen zodat ze gelukkig en veel langer gezond kunnen blijven
 - gaat de overheid heel wat geld besparen - psychische hulp
 - voorbeelden overlopen
 - hoe ik die kan toepassen op de assistentiewoningen

Live to 100: Secrets of the Blue Zones

Dan Buettner

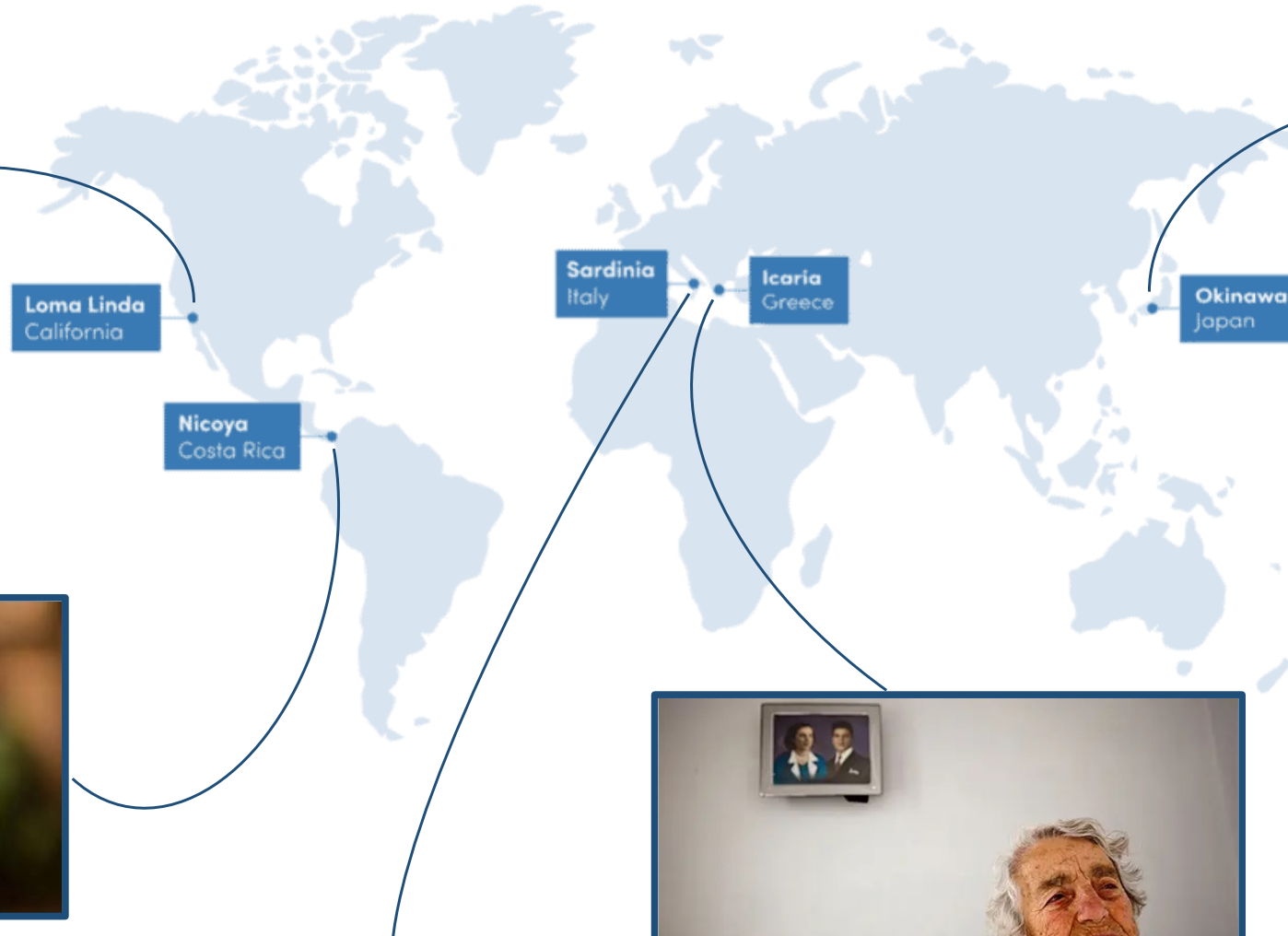
"The same things that help us live a long, healthy life are the things that make life worth living."

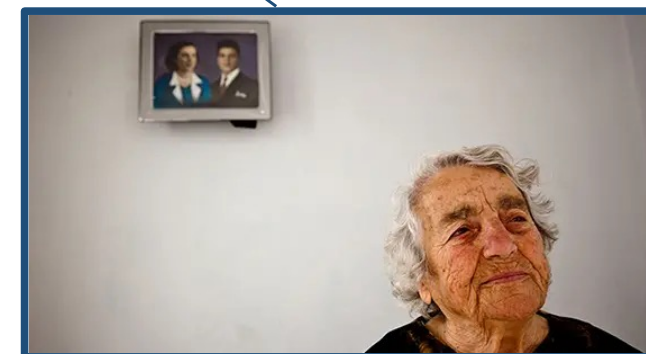
- ❖ VOLUNTEER
- ❖ PLANT-BASED DIET
- ❖ FAITH
- ❖ RIGHT TRIBE

- ❖ PLAN DE VIDA
- ❖ DO THINGS BY HAND
- ❖ SLOW DOWN
- ❖ THE THREE SISTERS

- ❖ STEEPNESS
- ❖ FOOD CARBS
- ❖ CONTROL STRESS
- ❖ CARE FOR ELDERS

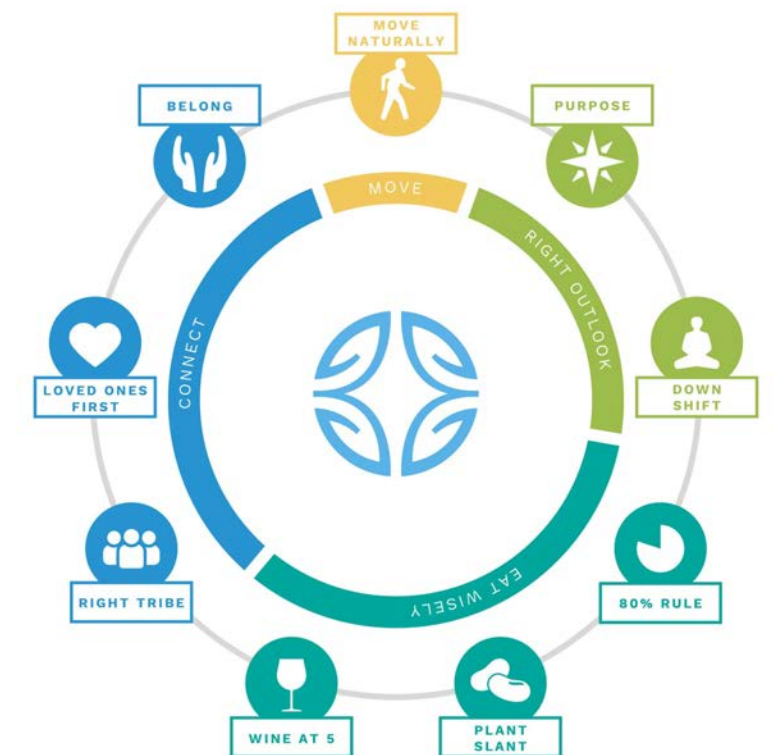

- ❖ HERBAL TEA
- ❖ RAW HONEY
- ❖ PARTNERSHIP
- ❖ WINE
- ❖ DANCING AND LAUGHING

- ❖ MEDICINAL FOODS
- ❖ CALORIC DENSITY
- ❖ HARA HACHI BU
- ❖ BALANCE
- ❖ MOAI
- ❖ IKIGAI

"not changing people's minds but changing their environment"

Take a woodworking class

A staple at ASC residences across Canada, woodwork programs like We Can Build It engage the mind and body ... and provide an opportunity for seniors to mingle with likeminded peers.

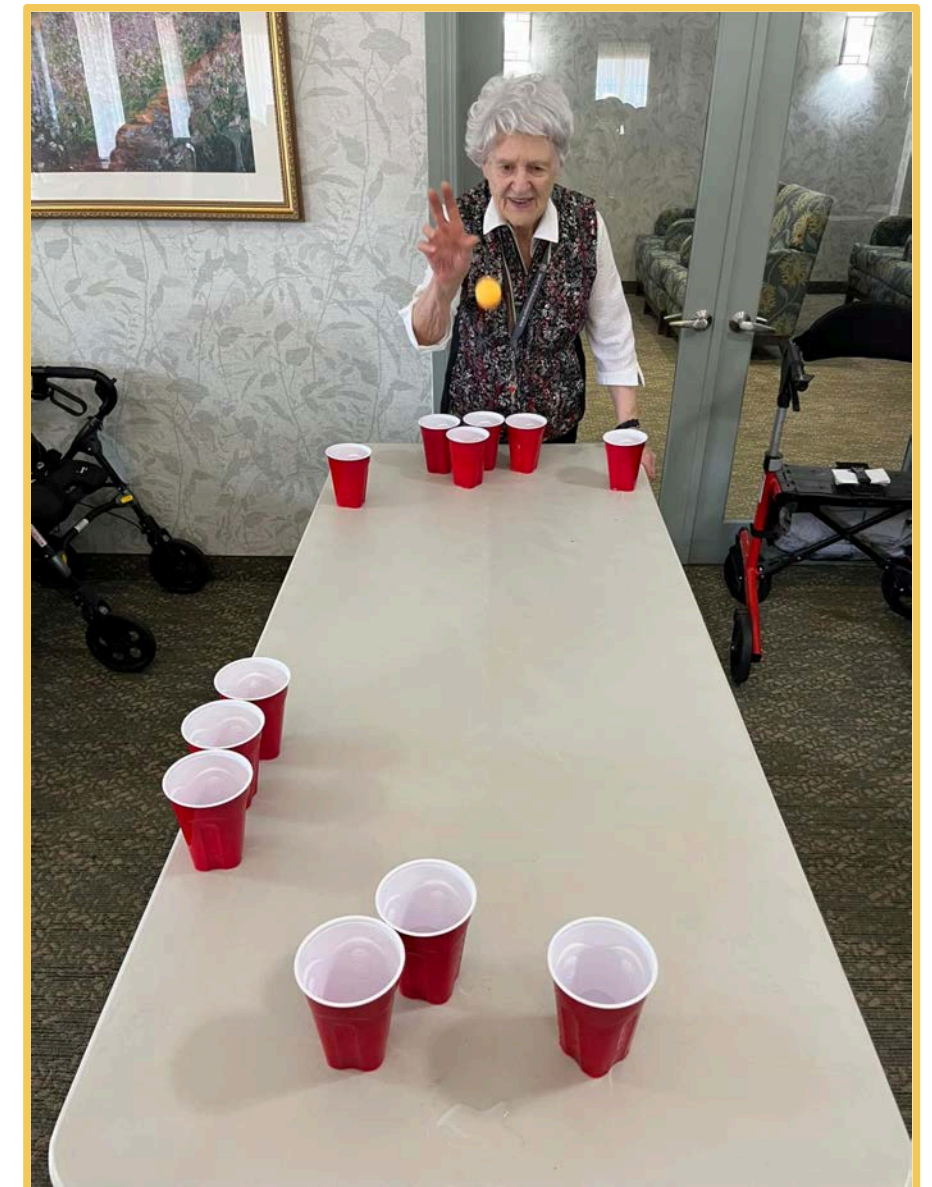
All Seniors Care

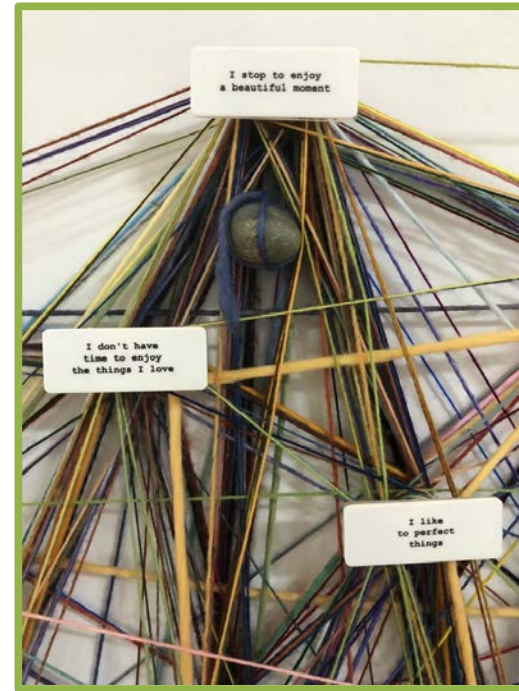
Beer pong anyone?

If you want to laugh the night – or afternoon – away, there's no better game than beer pong. Also known as Beirut, this popular drinking game from your youth can be played with water or your favourite healthy juice. Why not give it a try? The game promotes hand-eye coordination, provides physical movement and activity, stimulates cognitive functioning through concentration, and fosters social inclusion.

SINK THE EIGHT BALL

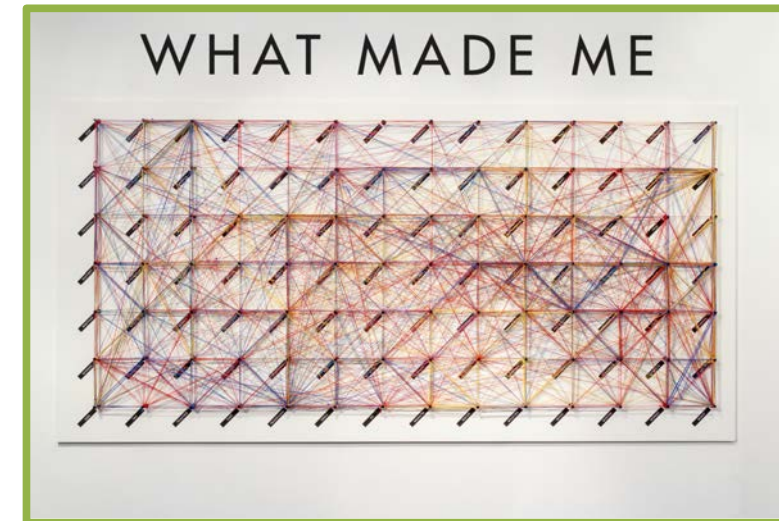
Popular in retirement homes and assisted living communities, this sport engages your brain in problem-solving, which can prevent cognitive decline. Playing billiards also builds arm, back, and leg strength, improves flexibility, and balance.

Identity Tapestry by artist Mary Corey March

The piece begins as a blank wall of statements that may be part of identity. Participants select a color of yarn to represent them and wrap it around each statement that identifies them. No statements contradict, some are simple and many are challenging. Intersections between people and patterns become apparent in the weaving. Each person leaves their yarn with its anchoring stone as a mark of their identity as a part of this complex Identity Tapestry which is itself a portrait of that particular group of people in that time and place.

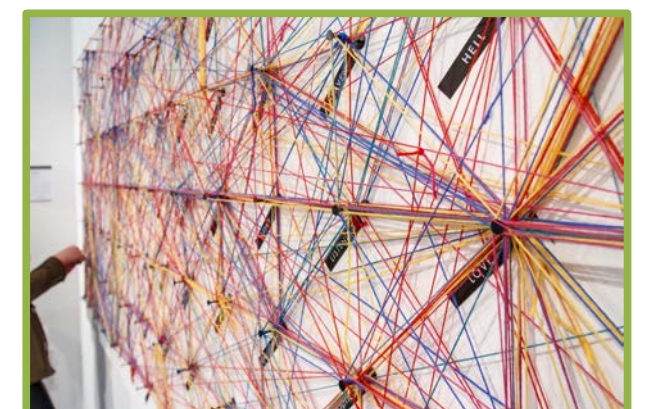

Each question was assigned to a different colour and could be answered by connecting relevant words together with a coloured thread. Almost a hundred words were displayed alphabetically in a grid, giving the participants a wide choice of possible answers.

WHAT MADE ME was designed by Dorota Grabkowska, the installation was created to provide an interactive experience for visiting members of the public.

Through this visual language, the participants were able to share their feelings, influences, thoughts and inspirations, which made them who they are today.

Spark believes both of these problems can be solved by transforming retirement communities into self-sufficient farming businesses, producing fruit and vegetables that can be sold to fund healthcare and other amenities for residents.

"The commercial farming activity supports its residents in a socially and environmentally sustainable environment, helping the older generation retain an active community involvement that mitigates against dementia and promotes self-esteem," he told Dezeen.

Architecture firm Spark has unveiled its concept for "the next generation of retirement housing" – a community of homes and health facilities combined with a vertical urban farm.

Named Home Farm, the design aims to tackle the main issues affecting cities in Southeast Asia. The first is that the number of people above retirement age is rapidly increasing, and the second is that the majority of food is imported rather than home grown.

"The concept is a realisable solution to real and pressing problems faced by many of the world's growing cities."

Haptic designs a housing complex in a picturesque Norwegian town with a growing elderly population. The complex will incorporate various communal areas to encourage as much interaction as possible between its elderly residents and the wider community.

Haptic said the aim was to place "equal focus on the internal and external spaces, creating a number of social spaces to bring people together".

Architect Guillem Carrera has completed an environmentally friendly elderly care home and day centre in the Spanish village of Blancafort. The passive building functions as both a residential old age home and a day centre where the retired inhabitants of Blancafort, and its neighbouring municipalities, can come to socialise.

The larger courtyard is surrounded by social spaces used by the day centre, while a smaller courtyard is overlooked by the care home portion of the building. The building's shared entrances are designed to enhance opportunities for socialising.

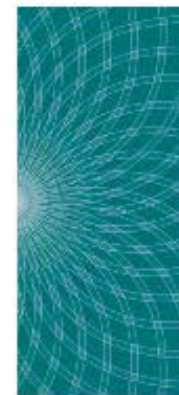
Gezond ouder worden

Doelstelling

- doel: via ontwerpen senioren zo lang mogelijk gezond kunnen leven en zelfredzaam zijn
- hoopvolle toekomst aan de senioren te kunnen bieden studies over senioren hun cognitieve vaardigheden te stimuleren - onafhankelijkheid
- geheugen - intelligentie - taal - concentratie
- beter cognitieve vaardigheden blijven, hoe beter zelfredzaam en langer zelfstandig kunnen leven (minder zorg nodig, minder kosten voor overheid... - hoopvol)

Paper

- paper Aga Burzynska & Laura Malinin - onderzoekers Colorado State University
- link gelegd tussen cognitieve vaardigheden stimuleren en architectuur
- onderzoek naar belang van sociale interacties en buitenkomen etc.
- MAAR toch nog 80%-90% (zeker ouderen) zitten nog binnenshuis
- DUS zeker even belangrijk om binnenruimtes aan te pakken
- en deze binnenruimtes zo te ontwerpen om die cognitieve vaardigheden te stimuleren
- gigantisch potentieel voor interieurarchitecten op dit gebied om hiermee te werken en deze ruimtes te realiseren
- WANT momenteel nog steeds heel veilig en voorzichtig ontwerpen voor senioren (heel saai met minimale prikkels)
- DUS uit deze paper 6 parameters afgeleid om toe te passen op interieur
- voor het stimuleren van deze cognitieve vaardigheden
- stimuleren van nieuwsgierigheid, ontdekking en nieuwigheden - ook op hogere leeftijd
- constant uitdagen (zoals bij kleuters)

Paper of Merit

Enriched Environments for Healthy Aging: Qualities of Seniors Housing Designs Promoting Brain and Cognitive Health

Agnieszka Z. Burzynska, PhD; Laura H. Malinin, PhD, AIA, EDAC

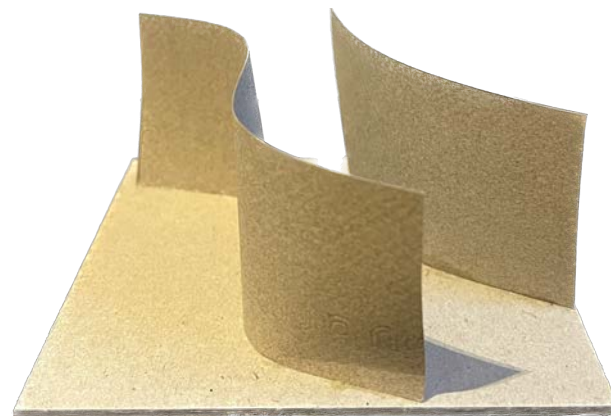
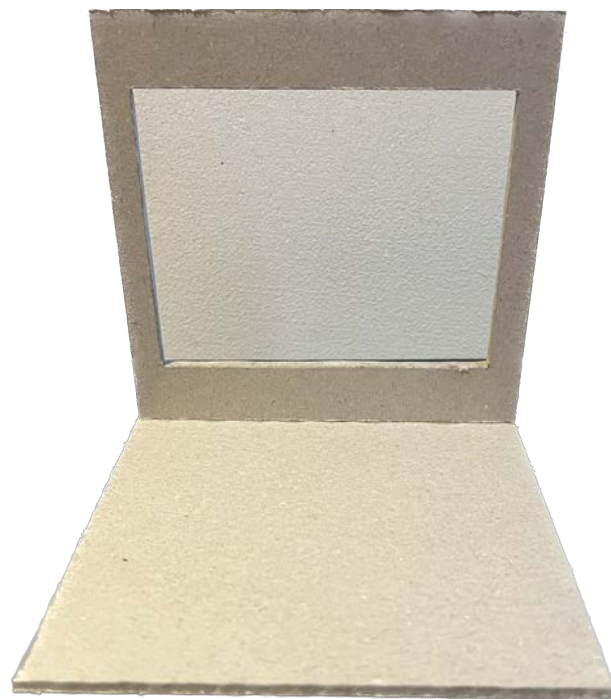
ABSTRACT

Problem: By the year 2050, nearly one in four people in the world will be over the age of 60. Cognitive functioning is the strongest predictor of a person's ability to maintain independence through activities of daily living. Seniors housing designs do not typically consider users' cognitive health.

The Resolution: We link high-quality experimental research in neuroscience and architectural design through the neuroscience concept of Enriched Environments to support long-term maintenance of cognitive performance and neural health in the older population.

Tips for Success: Designing seniors housing to promote neurocognitive health requires a sufficient level of environmental complexity, achieved by providing "enriched" spaces that are physically, socially, and cognitively stimulating. Enriched Environments offer therapeutic challenge, complementing universal designs that emphasize accessibility through minimal environmental challenge.

Keywords: Independent living, assisted living, cognitive decline, quality assessment, facility design

Parameters

INTERACTIE MET NATUUR (nature interaction)

- contact met de natuur - zowel visueel als fysiek
- visueel - zicht op de natuur bv. een park
- fysiek - breng de natuur binnen bv. aquarium - planten

DAGLICHT

- daglicht binnenbrengen door grote raampartijen
- vooral in de ochtend heel belangrijk - licht in slaapkamer en keuken
- belangrijk om slaapproblemen te voorkomen en depressie

BIOFIEL DESIGN (biophilic design)

- architectuur waarbij inspiratie uit natuur komt
- interieur bestaat uit natuurlijke vormen - natuurlijke materialen (- natuurlijke licht)
- organische vormen ipv rechte lijnen en hoekige lijnen - meer gebogen

MOBILITEIT (mobility)

- manier waarbij ruimtes worden ingedeeld en speelt belangrijke rol in circulatie van gebouw
- bv. trap centraal plaatsen in het zicht (uitnodigend) - lift ondergeschikte positie geven
- voorbeeld van oma geven in assistentiewoning
- bv. ruimtes met niveauverschillen om dagelijkse beweging te stimuleren

SOCIALE INTERACTIES

- al veel onderzoek naar gedaan - belang ervan is gekend
- contacten met buurt - vrienden - familie

ZINTUIGLIJKE WAARNEMINGEN

- cognitieve vaardigheden stimuleren
- bv. verschillende texturen en kleuren (decoratie - kunstwerken)
- bv. stimuleren van geur en geluid (achtergrondmuziek)

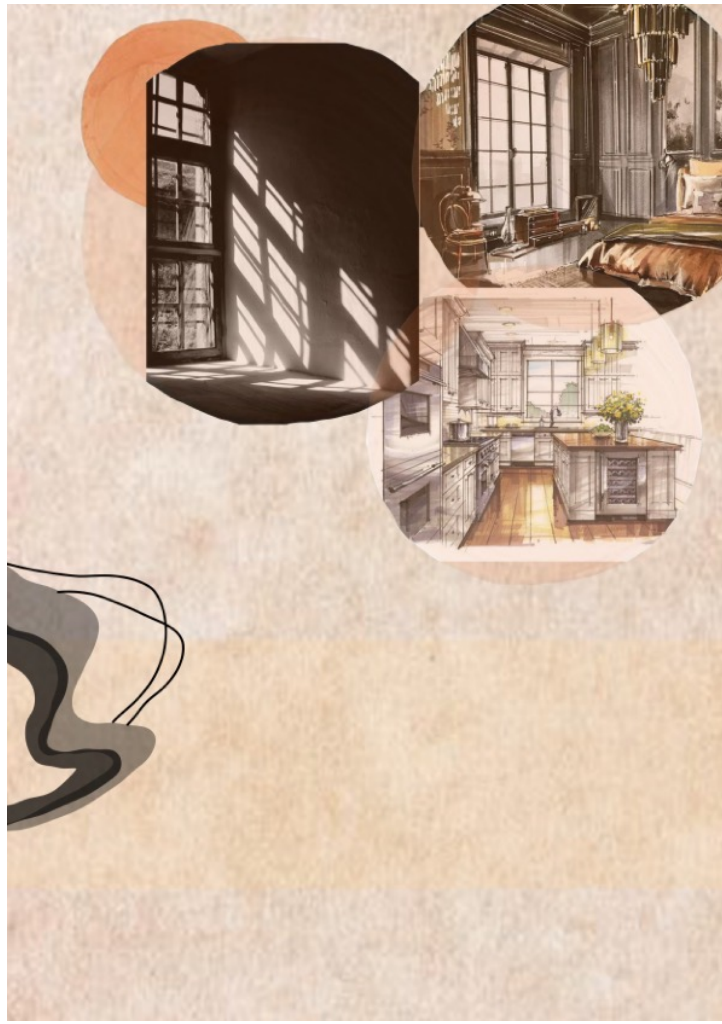
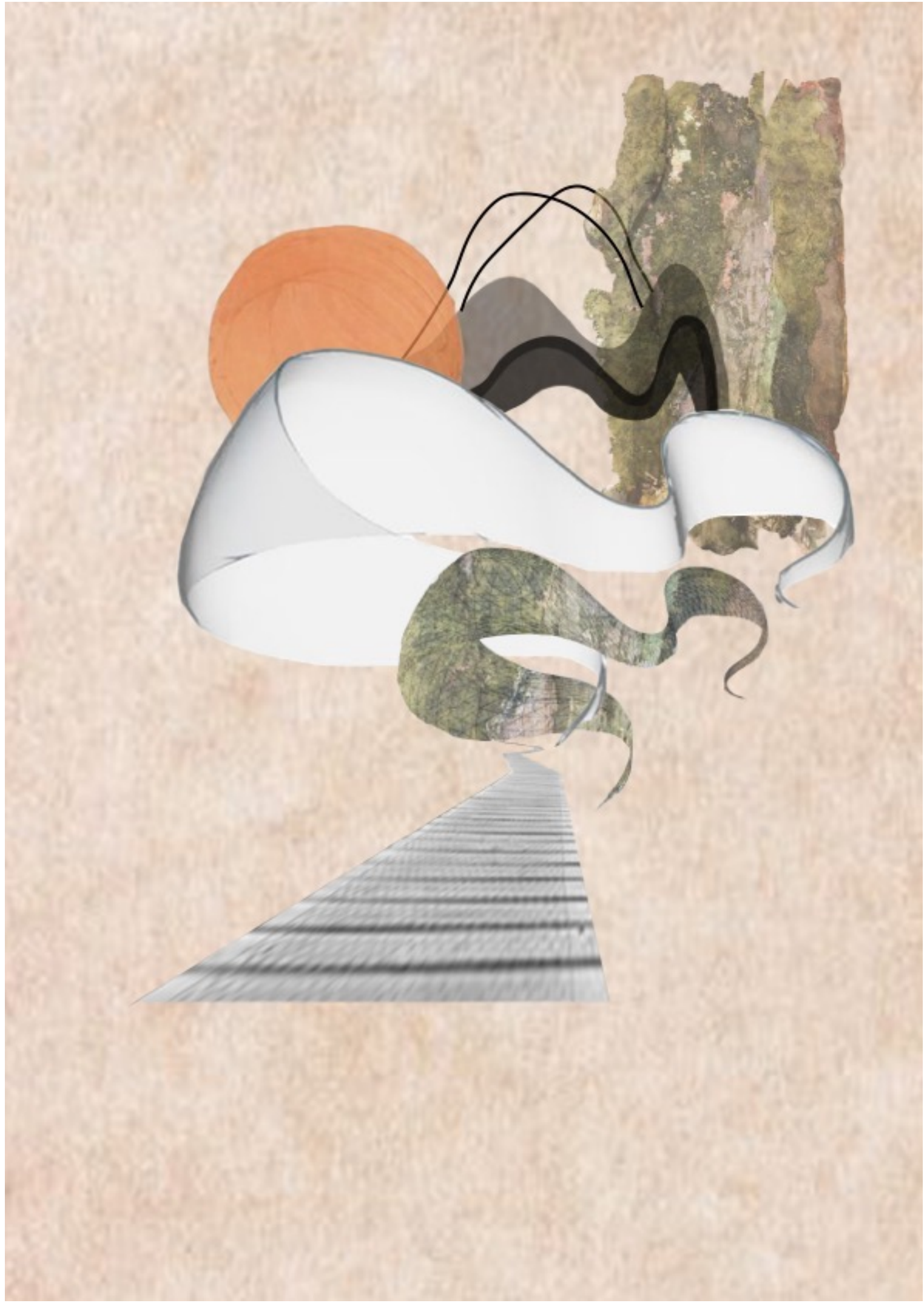
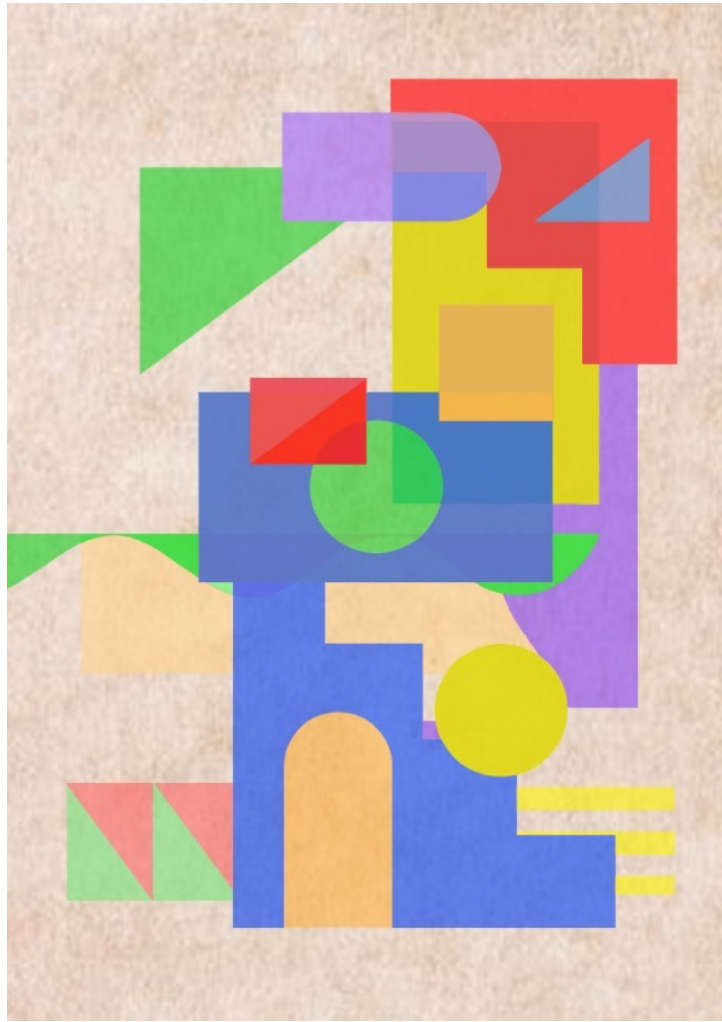
Referentie

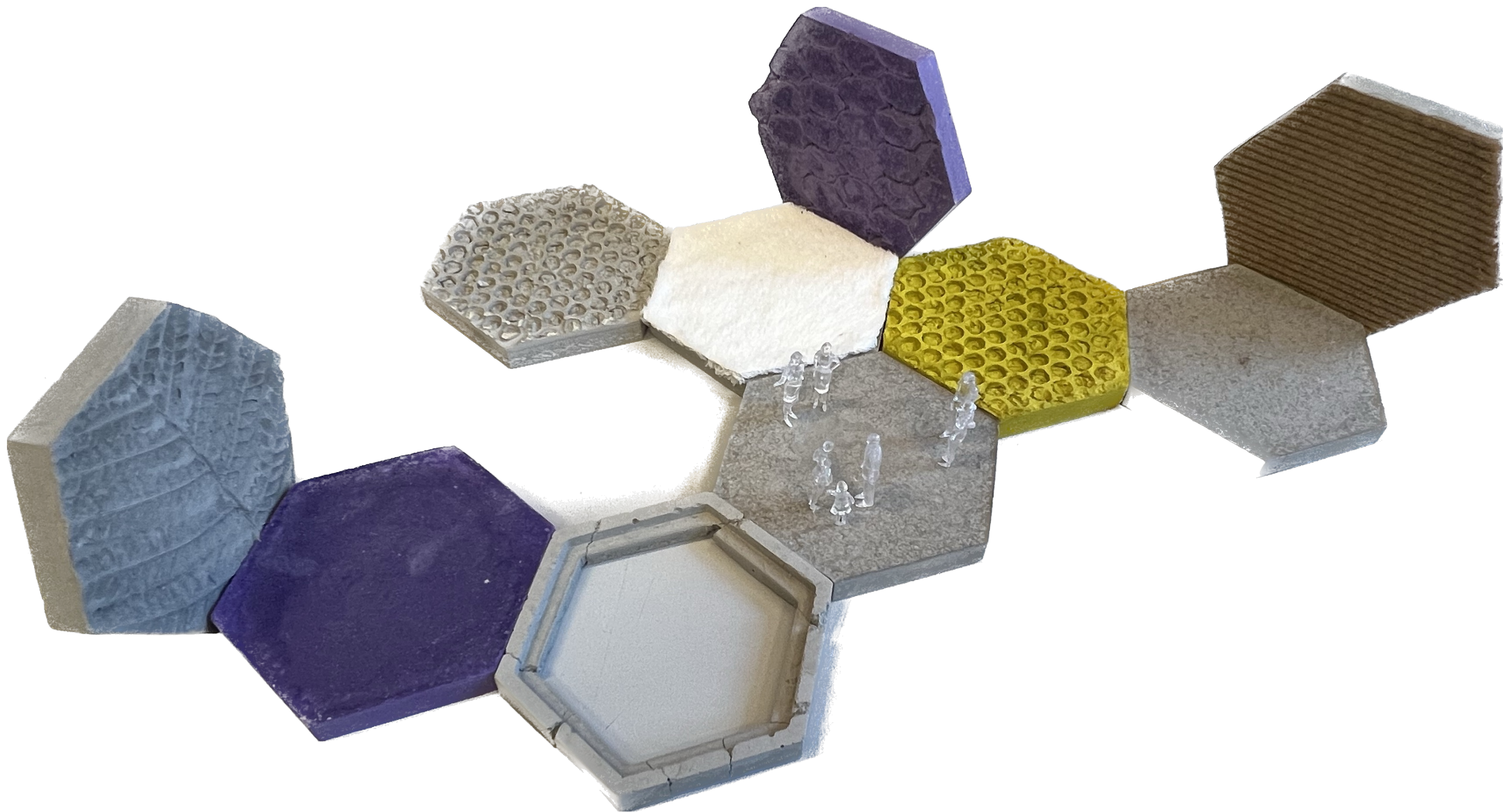
- algemene parameters toepasbaar op interieur
- Shusaku Arakawa & Madeline Gins - architectenduo
- The Mitaka lofts: "Reversible Destiny Lofts MITAKA" in Tokyo, Japan
- voorbeeld van toepassing van deze parameters om die cognitieve vaardigheden al van vroeg te stimuleren
- veel ramen - zicht op natuur - organische vormen - niveauverschillen - kleuren - texturen

The Mitaka lofts: "Reversible Destiny Lofts MITAKA" in Tokyo, Japan
Shusaku Arakawa & Madeline Gins

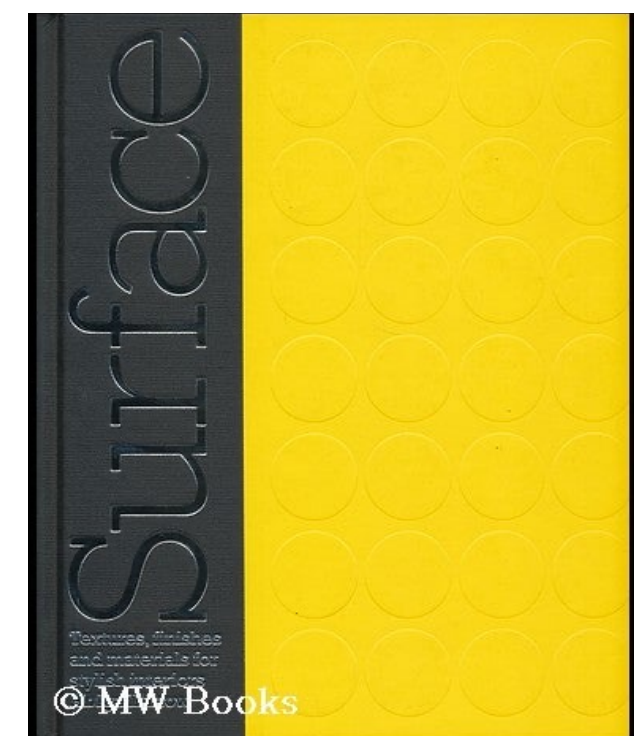
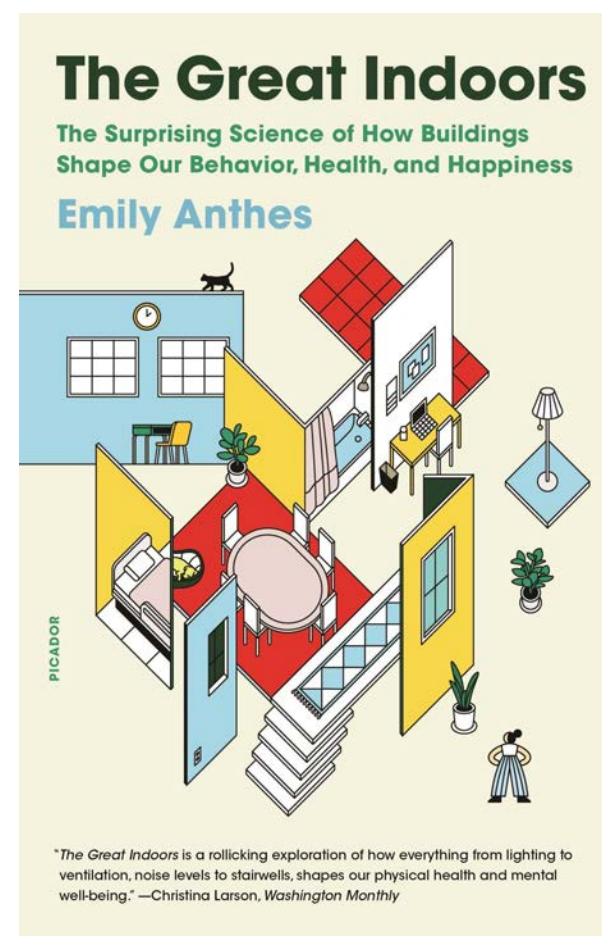
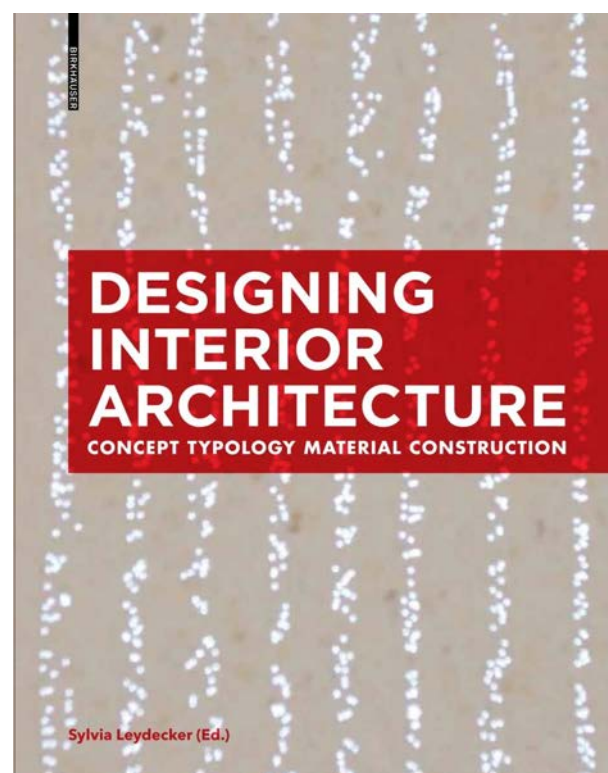
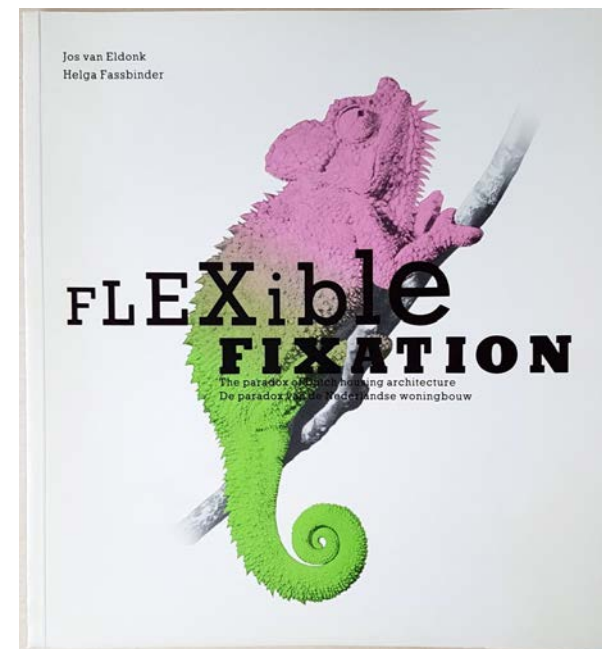
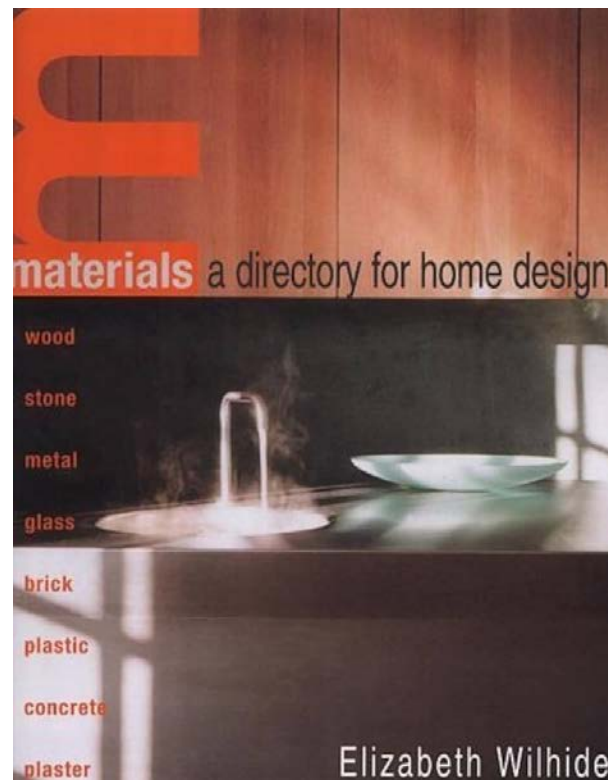

Conceptuele visualisatie van parameters

Boeken

Bibliografie

'Oud vasthouden, over vergrijzing, wonen en beleid': doctoraat Emma Volckaert. (z.d.). <https://steunpuntwonen.be/oud-vasthouden-over-vergrijzing-wonen-en-beleid-doctoraat-emma-volckaert/>

"Woonzorgformules stimuleren tussen 'in je huis blijven' en 'het woonzorgcentrum'" - Zorgnet-Icuro. (z.d.). Zorgnet-Icuro. <https://www.zorgnet-icuro.be/artikel/ouderenzorg/woonzorgformules-stimuleren-tussen-in-je-huis-blijven-en-het-woonzorgcentrum>

2,636 Rock Hewn Churches Lalibela Images, Stock photos & vectors | Shutterstock. (z.d.). Shutterstock. <https://www.shutterstock.com/search/rock-hewn-churches-lalibela>

60 Minutes. (2020, 25 december). Inside Lalibela, the mysterious holy site visited by 200,000 Ethiopian Christians on their annual. . . [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=excYNB26fhs>

About Ise Jingu | Ise Jingu. (z.d.). Ise Jingu. <https://www.isejingu.or.jp/en/about/index.html>

About. (2022, 5 november). SLOW TEXTILES GROUP. <https://slowtextilesgroup.com/about-slow-textiles-group/>

Admin. (2023, 30 augustus). History of blue zones. Blue Zones. <https://www.bluezones.com/about/history/>

Amazing Places on Our Planet. (2014, 29 maart). Rock-Hewn Churches of Lalibela, Ethiopia [Amazing Places] [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=HBq_zOzhTqw

Amazon.com: Nachhaltigkei: 9783593379784: Armin Grunwald, Jürgen Kopfmüller: Books. (z.d.). <https://www.amazon.com/Nachhaltigkei/dp/3593379783>

American Orchards. (2019, 30 augustus). Elderly Enrichment: The importance of activities for Seniors. American Orchards :: Senior Community. <https://www.americanorchardsaz.com/blog/elderly-enrichment-importance-activities-seniors/>

André van Duin opent ouderencafé: "Toen mijn Martin overleed, voelde ik mij ook alleen". (2022, 2 december). Omroep West. <https://www.omroepwest.nl/nieuws/4653624/andre-van-duin-opent-ouderencafe-toen-mijn-martin-overleed-voelde-ik-mij-ook-alleen>

Anthes, E. (2020, 25 juni). Could a building extend your lifespan? Marketplace. <https://www.marketplace.org/2020/06/24/could-a-building-extend-your-lifespan/>

Anthes, E. (2020a). The Great Indoors: The Surprising Science of How Buildings Shape Our Behavior, Health, and Happiness. Scientific American.

Arbi, E., Rao, S. P., & Omar, S. (2013). Austronesian Architectural heritage and the grand Shrines at Ise, Japan. Journal of Asian and African Studies, 50(1), 7–24. <https://doi.org/10.1177/0021909613510245>

Architectenweb. (z.d.). ArchitectenWeb Video – Marc Koehler. Architectenweb. <https://architectenweb.nl/videos/video.aspx?id=39>

Artsteps. (z.d.). <https://www.artsteps.com/view/63b6cc430049f1b7328b7dd5>

Ashoka fellow Carla Fernández. (z.d.). Ashoka | Everyone a Changemaker. <https://www.ashoka.org/en-be/fellow/carla-fernandez>

Asrat, A., & Ayallew, Y. (2011). Geological and geotechnical properties of the medieval rock hewn churches of Lalibela, northern Ethiopia. Journal of African Earth Sciences, 59(1), 61–73. <https://doi.org/10.1016/j.jafrearsci.2010.08.003>

Aumiller, S. (z.d.). Elderly women walking arm in arm, back view in Venice, Venezia, Veneto, Italy, Europe. <https://www.lookphotos.com/en-us/images/71377380-Elderly-women-walking-arm-in-arm-back-view-in-Venice-Venezia-Veneto-Italy-Europe>

Authors: Kristen Windmuller-Luna. (1AD, januari 1). The rock-hewn churches of Lalibela. The Met's Heilbrunn Timeline of Art History. https://www.metmuseum.org/toah/hd/lali/hd_lali.htm

Batsford Books. (2021, 1 december). Home - Batsford Books. <https://www.batsfordbooks.com/>

Behance. (z.d.). <https://www.behance.net/gallery/35404291/My-name-is-Escher>

Belviso, M. (2022). Lalibela: the Ethiopian city of 11 mysterious stone churches. Guideposts. <https://guideposts.org/angels-and-miracles/angels/lalibela-the-ethiopian-city-of-11-mysterious-stone-churches/#:~:text=Lalibela%20is%20a%20small%20town,%2C%20mortar%2C%20lumber%20or%20concrete.>

Berlinde De Bruyckere - Hauser & Wirth. (2023, 7 augustus). Hauser & Wirth. <https://www.hauserwirth.com/artists/2782-berlinde-de-bruyckere/#>

Bieke, & Bieke. (2023, 27 januari). BKRK-award maakt vlechttechnieken hedendaags relevant - Igor Philtjens. Igor Philtjens -. <https://igorphiltjens.be/bkrk-award-vlechttechnieken/>

Bioscleave House (Lifespan Extending Villa) – Reversible Destiny Foundation. (z.d.). <https://www.reversibledestiny.org/bioscleave-house-lifespan-extending-villa/>

Biotopological Scale-Juggling Escalator – Reversible Destiny Foundation. (z.d.). <https://www.reversibledestiny.org/biotopological-scale-juggling-escalator/>

Bistro Texture. (z.d.). Kortrijk. <https://www.kortrijk.be/concessies/bistro-texture>

BKRK-Award #VLECHTTECHNIEK geselecteerden | Bokrijk. (z.d.). <https://bokrijk.be/nl/bkrk-award-vlechttechniek-geselecteerden>

Bokrijk - Openluchtmuseum - Contzenwinning uit Klein-Hoeselt - Nels | For sale on Delcampe. (z.d.). Delcampe. https://www.delcampe.net/en_US/collectibles/postcards/belgium/genk/bokrijk-openluchtmuseum-contzenwinning-uit-klein-hoeselt-nels-151708349.html?refresh=bids#tab-bids

Bridonneau, M. (2014). Gaining a foothold in the world "for a Better Life". encounters between inhabitants and tourists in Lalibela (Ethiopia), a small world heritage town. Via@, 4–5. <https://doi.org/10.4000/viatourism.920>

Burzynska, A., & Malinin, L. (2017, oktober). Enriched Environments for Healthy Aging: Qualities of Seniors Housing Designs Promoting Brain and Cognitive Health. Seniors Housing & Care Journal, 15–37.

Caballero, R., & Paradis, C. (2015). Making sense of sensory perceptions across languages and cultures. Functions of Language, 22(1), 1–19. <https://doi.org/10.1075/fol.22.1.01cab>

Caitlin, Caitlin, & Caitlin. (2023a, oktober 13). Clubs and activity groups for the elderly. Careline365. <https://www.careline.co.uk/clubs-activity-groups-elderly/>

Campbell, D. (2017, 22 november). Uncovering churches carved out of rock in Ethiopia. University of Toronto Scarborough News. <https://utsc.utoronto.ca/news-events/breaking-research/uncovering-churches-carved-out-rock-ethiopia#:~:text=There's%20a%20very%20practical%20reason,by%2C%20especially%20in%20rural%20areas.>

Cartwright, M. (2024). Ise Grand Shrine. World History Encyclopedia. https://www.worldhistory.org/Ise_Grand_Shrine/

Craftsman, by Richard Sennett | Center for Practical Theology. (z.d.). © 2024 Boston University. <https://www.bu.edu/cpt/resources/book-reviews/craftsman-by-richard-sennett/>

Dave Mani. (2023, 17 juni). Ethiopia's mysterious Rock-Hewn churches [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=YK9hAoMGADM>

De Decker, P., Schillebeeckx, E., & Volckaert, E. (2018). Informal care in sparsely populated areas. Older people's perceptions and experiences on ageing well in. . . ResearchGate. https://www.researchgate.net/publication/326804588_Informal_care_in_sparsely_populated_areas_Older_people's_perceptions_and_experiences_on_ageing_well_in_place_in_rural_Flanders_Belgium_-_ENHR_2017_Tirana

De Decker, P., Schillebeeckx, E., & Volckaert, E. (2018a). Informal care in sparsely populated areas. Older people's perceptions and experiences on ageing well in place in rural Flanders, Belgium - ENHR 2017 Tirana.

De gevolgen van textielproductie en -afval voor het milieu (infografieken) | Nieuws | Europees Parlement. (z.d.). <https://www.europarl.europa.eu/news/nl/headlines/society/20201208STO93327/de-gevolgen-van-textielproductie-en-afval-voor-het-milieu>

De Mey, L. (2015). Textielloepassingen in architectuur [Masterproef]. Universiteit Gent.

De textielsector en zijn duurzame stoffen. (2021, 19 april). MVO Vlaanderen. <https://www.mvovlaanderen.be/inspiratie/de-textielsector-en-zijn-duurzame-stoffen>

Deep Japan By the Last Samurai. (2021, 5 juni). Ise Jingu, the most sacred [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=WRiD9gCle1w>

Designboom. (2017, 12 december). Together! the new architecture of the collective opens at the Vitra Design Museum. designboom | architecture & design magazine. <https://www.designboom.com/architecture/together-the-new-architecture-of-the-collective-vitra-design-museum-06-02-2017/>

Dressmaking: Course materials / MOMU - Fashion Museum Antwerp. (z.d.). MoMu Antwerp. <https://www.momu.be/en/collection-stories/dressmaking-course-materials>

Eason, H. (2024, 3 januari). Beyond Bingo: The 50+ Best Activities for Seniors in Assisted Living. <https://www.aplaceformom.com/caregiver-resources/articles/assisted-living-activities>

Emperors. (2023, 15 juni). Rock-Hewn Churches, Lalibela | Full documentary. [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=JTpvaw6ywbE>

Exploring ise Grand Shrine: a guide to Japan's sacred sanctuary. (2020, 14 december). LIVE JAPAN. https://livejapan.com/en/in-kansai/in-pref-mie/in-ise_toba_shima/article-a2000082/

Fabraa. (2023, 27 juli). Impact verlagen in de textielindustrie | FABRAA. <https://www.fabraa.com/nl/nieuws/impact-verlagen-in-de-textielindustrie/>

Fabrica. (2023, 17 maart). Tim Ingold, anthropologist (UK) [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=IldYeBv6Gy0>

Fallingwater - Frank Lloyd Wright Foundation. (2017, 9 februari). Frank Lloyd Wright Foundation. <https://franklloydwright.org/site/fallingwater/>

Filosofische verdieping | De Belgische Grondwet. (z.d.). De Belgische Grondwet. <https://www.belgischegrondwet.be/themas/duurzaamheid/filosofische-verdieping>

Finding your ikigai: The Japanese Secret to Health and happiness - Blue zones. (2021, 5 mei). Blue Zones. <https://www.bluezones.com/press/finding-ikigai-japanese-secret-health-happiness/>

Fogo Island Fish. (z.d.). Fogo Island Fish. <https://fgoislandfish.ca/pages/fogo-island-fish#community>

Frearson, A., & Frearson, A. (2017, 20 juni). Removable walls offer endless configurations for community space By Aki Hamada. Dezeen. <https://www.dezeen.com/2017/05/22/substrate-factory-ayase-community-space-japan-kanagawa-aki-hamada-architects/>

Gallery of HEX-SYS / OPEN Architecture - 24. (z.d.). ArchDaily. https://www.archdaily.com/777759/hex-sys-open-architecture/5654850ce58ece15330000a2-hex-sys-open-architecture-photo?next_project=no

Gearhardt, C. (2020, 26 mei). Ise Grand Shrine: Japan's most sacred Shinto shrine. Japan Cheapo. <https://japancheapo.com/entertainment/ise-grand-shrine-japans-sacred-shinto-shrine/>

George Caldeira, R. (2012). Urban Ageing [Masterthesis]. Johannesburg, South Africa.

Getty Museum. (2013, 15 maart). Richard Sennett on Art and craft [Video]. YouTube. https://www.youtube.com/watch?v=LH1aX_6-xkY

Glossary. (z.d.-b). <https://spore-initiative.org/en/about/glossary/>

Gray, C. (2022, 12 juli). 8 Ways of Providing Comfort - WeCareOnlineClasses. WeCareOnlineClasses. <https://wecareonlineclasses.com/8-ways-of-providing-comfort/>

Heaven on Earth | Shirin Abedinirad | Archinect. (z.d.). Archinect. https://archinect.com/people/project/149934534/heaven-on-earth/149934548?utm_content=buffer7883a&utm_medium=social&utm_source=pinterest.com&utm_campaign=buffer

Hexagonal Home - Celebrating life again. (2023, 15 december). Jordi Hans Design. <https://jordihansdesign.com/portfolio/hexagonal-home/>

Hirsch, W. (2021, 7 december). What is life balance and does it really matter? — WENDY HIRSCH. WENDY HIRSCH. <https://wendyhirsch.com/blog/what-is-life-balance-and-does-it-really-matter>

Hoakley. (2016, 23 februari). The story in paintings: So what is a narrative painting? The Eclectic Light Company. <https://eclecticlight.co/2016/02/24/the-story-in-paintings-so-what-is-a-narrative-painting/>

Houze, R. (2006). The Textile as Structural Framework: Gottfried Semper'sBekleidungsprinzipand The Case of Vienna 1900. Textile-the Journal of Cloth & Culture, 4(3), 292–311. <https://doi.org/10.2752/147597506778691486>

How does policy change happen? (z.d.). Prosperity Now. <https://prosperitynow.org/putting-prosperity-within-reach-how-does-policy-change-happen>

Hudáková, A., Majerníková, L., Obročníková, A., & Magurová, D. (2019, december). Analysis of Self-Sufficiency for Seniors. Clinical Social Work and Health Intervention, Vol. 10 No. 4, 15–21.

Id-Lab. (2023, 2 april). Creating navigability through legibility. <https://www.linkedin.com/pulse/creating-navigability-through-legibility-id-lab>

Ingold, T. (2010). Transformations of the line: traces, threads and surfaces. Textile-the Journal of Cloth & Culture, 8(1), 10–35. <https://doi.org/10.2752/175183510x12580391270100>

Inner Shrine (Naiku). (2023, 1 maart). <https://www.japan-guide.com/e/e4300.html>

InterieurJournaal.com. (z.d.). Inzicht in milieu-impact textiel. Interieurjournaal.com. <https://www.interieurjournaal.com/inzicht-in-milieu-impact-textiel/>

INVITING Definition in American English | Collins English Dictionary. (2024). In Collins Dictionaries. <https://www.collinsdictionary.com/us/dictionary/english/inviting#:~:text=a%20adjective,invitingly%20adverb>

Ise Grand Shrine: Everything you need to know about Japans most Sacret Shinto Shrine. (z.d.). JRPass.com. <https://www.jpPASS.com/blog/ise-grand-shrine-everything-you-need-to-know-about-japans-most-sacret-shinto-shrine>

Jacobson, T. (2020, 23 april). Initiating the “Care Needs” conversation: Q&A — Compassionate care referral services. Compassionate Care Referral Services, Inc. <https://www.compassionatecarereferral.com/blog/initiating-the-care-needs-conversation>

Johnblack, Johnblack, & Johnblack. (2023). The astonishing architecture of Lalibela's monolithic Rock-Hewn churches. Ancient Origins Reconstructing the story of humanity's past. <https://www.ancient-origins.net/ancient-places-africa/rock-hewn-churches-lalibela-ethiopia-00154>

Jordan, inside-outsider in Japan. (2019, 5 oktober). The spiritual heart of Japan (Pilgrimage to the inner shrine of Ise Jingu) [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ZmdAnnPVsFM>

Just another WordPress site. (2021, 22 november). Connecting hands brings us together in so many ways! - The Bridging Institute. The Bridging Institute - Your BRIDGE back to being active at every age and stage. <https://thebridginginstitute.com/2021/11/22/connecting-hands-brings-us-together-in-so-many-ways/>

Knudsen, J. (2020, 2 juni). Marc Koehler deelt zijn visie op open bouwen - Architectuur.nl. Architectuur.nl. <https://www.architectuur.nl/kennis/marc-koehler-deelt-zijn-visie-op-open-bouwen/>

Kotifani, A. (2022, 26 september). MoAl—This tradition is why Okinawan people live longer, better. Blue Zones. <https://www.bluezones.com/2018/08/moai-this-tradition-is-why-okinawan-people-live-longer-better/>

Kries, M. (2017). Together! the new architecture of the collective. Vitra Design Museum.

Kries, M. (z.d.). Together! the New Architecture of the Collective. Vitra Design Museum.

LABOR POLICIES. (2030, 11 januari). <https://www.bookforum.com/print/1501/richard-sennett-proposes-a-new-way-of-thinking-about-craft-2268>

Lalibela Field School: Creating Opportunities for learning. (z.d.). World Monuments Fund. <https://www.wmf.org/blog/lalibela-field-school-creating-opportunities-learning>

Laura Malinin | Colorado State University - Academia.edu. (z.d.). <https://colostate.academia.edu/LMalinin>

Lee, I. F. (2020, 22 mei). A Tokyo apartment complex designed to reverse aging - The Aesthetics of Joy by Ingrid Fetell Lee. The Aesthetics of Joy by Ingrid Fetell Lee. <https://aestheticsofjoy.com/a-tokyo-apartment-complex-designed-to-reverse-aging/>

Leydecker, S. (2013). Designing Interior architecture: Concept, Typology, Material, Construction. Walter de Gruyter.

Luscombe, G. (2022, 23 juni). Ise Grand Shrine. JapanTravel. <https://en.japantravel.com/mie/ise-grand-shrine/63357>

Lutyens, D. (2022, 30 maart). Biophilic Design – the green philosophy gripping the design world. Effect Magazine. <https://magazine.thebrunoeffect.com/biophilic-design-the-green-philosophy-gripping-the-design-world/>

Lyster, S. T. (2021, 24 juni). Anni Albers – Weaving a Discipline of Resilience — The Textile Atlas. The Textile Atlas. <https://www.thetextileatlas.com/craft-stories/anni-albers>

MAK - Museum für angewandte Kunst, Wien. (2016, 12 oktober). Richard Sennett: Craftsmanship [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=nlq4w9brxTk>

Maldonado, T., & Cullars, J. (1991). The idea of comfort. Design Issues, 8(1), 35. <https://doi.org/10.2307/1511452>

Manifesto. (z.d.). Carla Fernandez. <https://en.carlafernandez.com/pages/manifesto>

Marianne, F. (2022, 6 mei). 10 spaces designed for elderly. RTF | Rethinking The Future. <https://www.re-thinkingthefuture.com/designing-for-typologies/a6835-10-spaces-designed-for-elderly/>

Marieke, M. E. (2022, 29 juni). De impact van fast furniture. Soulstores. <https://soulstores.com/de-impact-van-fast-furniture/>

Matters of care by Maria Puig de la Bellacasa. (z.d.). <https://www.societyandspace.org/articles/matters-of-care-by-maria-puig-de-la-bellacasa>

Mendelson, R. (2021b, januari 29). 8 Colorful buildings around the world that bring design to life. gb&d magazine. <https://gbdmagazine.com/colorful-buildings/>

Mikhail, A. (2023, 29 augustus). The longevity secrets of Singapore, the 6th Blue Zone city where people are living the longest, happiest lives. Fortune Well. <https://fortune.com/well/2023/08/29/singapore-sixth-blue-zone-longevity-secrets-dan-buettner/>

Modulair & flexibel wonen – WOON-WIJS. (z.d.). <https://www.woon-wijs.be/modulair-flexibel-wonen/>

Muthuca, V. A. P. B. (2019, 28 december). Cognitive skills. Insightful. <https://muthuca.com/2019/12/28/cognitive-skills/>

Nast, C. (2023, 1 mei). Bringing healthy living home. Architectural Digest. <https://www.architecturaldigest.com/sponsored/story/bringing-healthy-living-home>

Nicoya, Costa Rica - Blue zones. (2023, 25 juli). Blue Zones. <https://www.bluezones.com/explorations/nicoya-costa-rica/>

Okinawa, Japan - Blue zones. (2021, 4 mei). Blue Zones. <https://www.bluezones.com/explorations/okinawa-japan/>

Openluchtmuseum Bokrijk. (z.d.). Visit Limburg. <https://www.visitlimburg.be/nl/wat-te-doen/openluchtmuseum-bokrijk>

Patchwork quilt. (z.d.). Fogo Island Workshops. <https://fgoislandworkshops.ca/products/patchwork-quilt>

Peirson, E. (2021, 9 juli). Arakawa (1936-2010) and Gins (1941-2014) - Architectural review. Architectural Review. <https://www.architectural-review.com/essays/reputations/arakawa-1936-2010-and-gins-1941-2014>

Photography by Dianne Woods. (z.d.). <http://www.diannewoods.com/>

Pieters, A. (2010). Religie in Ethiopië. Around the Globe. <https://www.aroundtheglobe.nl/reizen/ethiopie/religie-ethiopie-si8143.html>

Pilgrimage to ise jingu | Shiojitei Official Website. (z.d.). Pilgrimage to Ise jingu | Shiojitei Official Website. <https://www.shiojitei.jp/en/shiojitei-story/>

PimpMyChair – just another WordPress site. (z.d.). <https://pimpmychair.be/>

Pyrkov, T. V., Avchaciiov, K., Tarkhov, A. E., Men'shikov, L. I., Gudkov, A. V., & Федичев, П. О. (2021). Longitudinal analysis of blood markers reveals progressive loss of resilience and predicts human lifespan limit. Nature Communications, 12(1). <https://doi.org/10.1038/s41467-021-23014-1>

Quién, R. (2019, 18 februari). Carla Fernández. Quién. <https://www.quien.com/31-mujeres-que-amamos-2019/2019/02/18/carla-fernandez>

Redactie ArchitectuurNL. (2011, 27 mei). Architecten over de hele wereld bundelen kennis - Architectuur.nl. Architectuur.nl. <https://www.architectuur.nl/nieuws/architecten-over-de-hele-wereld-bundelen-kennis/>

Rellihan, K. (2018, 23 oktober). Explore the otherworldly artist studios on a tiny remote island off Newfoundland. Architectural Digest. <https://www.architecturaldigest.com/story/fogo-island-artist-studios>

Renson, I. (2019, 26 oktober). 12 voetbalvelden open ruimte weg, elke dag opnieuw. Hoeveel beton willen we nog? De Standaard. https://www.standaard.be/cnt/dmf20191025_04685072

Rock-Hewn churches. (z.d.). World Monuments Fund. <https://www.wmf.org/project/rock-hewn-churches#:~:text=The%20Rock%2DHewn%20Churches%20of%20Lalibela&text=In%20its%20center%20lies%20a,soil%2C%20accessible%20to%20all%20Etiopians,>

Rojas, C. (2020, 27 oktober). Azulik UH May Art Center / Roth-Architecture. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/906448/azulik-uh-may-jorge-eduardo-neira-sterkel>

Sideprojects. (2021, 20 april). The 8th Wonder of the World: The Rock-Hewn Churches of Lalibela [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=8-7ERf9UZvQ>

Simrran Gill, & Simrran Gill. (2021). In pictures the Rock-Hewn churches of Ethiopia. Outlook Traveller. <https://www.outlooktraveller.com/see/ethiopias-rock-hewn-churches>

Site - Lalibela Rock-Hewn Churches. (z.d.). <https://www.zamaniproject.org/site-ethiopia-lalibela-rock-hewn-churches.html#header5-d>

Site of Reversible Destiny—Yoro Park – Reversible Destiny Foundation. (z.d.). <https://www.reversibledestiny.org/site-of-reversible-destiny-yoro/>

Slow textile movement. (z.d.). Wyoming Woven. <https://wyomingwoven.com/pages/slow-textiles-movement#:~:text=Slow%20textiles%20are%20mostly%20made,processes%20and%20support%20small%20communities,>

Sojo, A. (2022, 1 februari). 15 Examples of nature-inspired architecture. RTF | Rethinking The Future. <https://www.re-thinkingthefuture.com/sustainable-architecture/a3525-15-examples-of-nature-inspired-architecture/>

Steffes-Halmer, A. (2022, 9 januari). Between Hope and Fear: Ethiopia's World Heritage site. dw.com. <https://www.dw.com/en/ethiopias-lalibela-living-between-hope-and-fear/a-60275055>

Studio Wae. (2023, 21 september). Modulaire Wandpanelen - Studio Wae. <https://studiowae.nl/circulaire-wandpanelen-2/>

Sumo joe. (2015, 4 maart). The ise Grand Shrine [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=ITMaB6WZ4Co>

Susannah. (2023, 26 januari). How to Design a Healthy Home ~ An architect's blueprint - HealthyGreenSavvy. HealthyGreenSavvy. <https://www.healthygreensavvy.com/healthy-home/>

tabi_ku Travel. (2023, 20 februari). Explore the spiritual heart of Japan: a visit to Ise Grand Shrine [Video]. YouTube. <https://www.youtube.com/watch?v=MBU4QEHT6Z0>

TAMAT. (2022, 6 januari). Collecties - TAMAT. <https://tamat.be/nl/collecties/>

Textiel in verzet | Texture. (z.d.). <https://www.textureortrijk.be/content/textiel-in-verzet>

The Blue Zones: areas of exceptional longevity around the world on JSTOR. (z.d.-b). www.jstor.org. https://www.jstor.org/stable/pdf/43050798.pdf?refreqid=fastly-default%3Ae0b40262029562857cbf21e21ccf135c&ab_segments=&origin=&initiator=&acceptTC=1

The four Elements of Architecture and other Writings | Architecture. (2011, 17 februari). Cambridge University Press. <https://www.cambridge.org/be/universitypress/subjects/arts-theatre-culture/architecture/four-elements-architecture-and-other-writings?format=PB&isbn=9780521180863>

The Glass House. (2022, 29 juni). Pliable Plane: Anni Albers — The Glass House. <https://theglasshouse.org/pressrelease/pliable-plane-anni-albers/>

This is the most remote and magical hotel on Earth. (z.d.). Bloomberg.com. <https://www.bloomberg.com/features/2016-fogo-island-inn/>

Toast. (2020, 31 maart). Lines, Threads & Traces | Tim Ingold. TOAST. <https://eu.toa.st/blogs/magazine/lines-threads-traces-tim-ingold>

Together! the new architecture of the collective. (z.d.). <https://www.design-museum.de/en/exhibitions/detailpages/together-the-new-architecture-of-the-collective.html>

Transitions, S. F. (z.d.). RITUAL PEACE/ SACRED FOX TRANSITIONS. <https://sacredfoxtransitions.blogspot.com/2019/05/sunday-may-12-2019-open-arms-open-heart.html?spref=pi>

Trow, A. (2002). Surface: Textures, finishes and materials for stylish interiors. RotoVision.

Tsai, M. (2018, 3 december). Richard Sennett — the craftsman - making mistakes: Error as emergent property of craft practice - medium. Medium. <https://medium.com/not-so-different-emerging-digital-craft-practices/richard-sennetts-the-craftsman-5b7dc3a8635d>

TXP (Textiel Plus). (2023, 9 mei). Virtual Exhibition International Weaving: Freedom ★ TXP (Textiel Plus). <https://textielplus.nl/event/freedom/>

UNESCO World Heritage Centre. (z.d.). Rock-Hewn Churches, Lalibela. Gallery - UNESCO World Heritage Centre. <https://whc.unesco.org/en/list/18/gallery/&maxrows=75>

Untold story painting. (z.d.). Saatchi Art. <https://www.saatchiart.com/art/Painting-Untold-Story/62723/7500213/view>

Vakmanschap doen: Vlechten in Dilsen-Stokkem. (z.d.). Visit Limburg. <https://www.visitlimburg.be/nl/blog/vakmanschap-doen-vlechten-dilsen-stokkem>

Van Der Straeten, E. (2023, 2 februari). How to design a home that is healthy. – Bradley Van Der Straeten. <https://b-vds.co.uk/how-to-design-a-home-that-is-healthy/>

van Eldonk, J., & Fassbinder, H. (1990). Flexible Fixation: The paradox of Dutch housing architecture.

Van Voorthuizen, D. (2021). De rotskerken van Lalibela: hoogtepunten in Noord-Ethiopië. Grijsopreis.nl. <https://www.grijsopreis.nl/rotskerken-van-lalibela/>

Virtual exhibition International Weaving 'Freedom Weave Exhibition' – ArteMorbida. (2023, 20 maart). <https://www.artemorbida.com/mostra-virtuale-della-tessitura-internazionale-freedom-weave-exhibition/?lang=en>

Volckaert, E. (2022). Oud vasthouden [Masterproef]. KU Leuven.

Vriendschappen op latere leeftijd – van ouderenbijeenkomst tot seniorenstudie. (z.d.). <https://www.c-and-a.com/be/nl/shop/samen-actief-zijn>

Wallace, B. (2016, 11 april). The tree hugging hippies were right after all | Part I. Lynchburg Parks & Recreation. <https://www.lyncburgparksandrec.com/history-of-tree-huggers/>

Watkins, D. (2022, 26 juli). Best places for Seniors to Meet People | Blog | Bridge to Better Living. Bridge to Better Living®. <https://bridgetobetterliving.com/best-places-for-seniors-to-meet-people/>

Whitley, M. (2023, 20 december). Senior Living and Socialization: How social engagement in Communities Benefits health. <https://www.aplaceformom.com/caregiver-resources/articles/seniors-and-socialization>

Wilhide, L., & Wilhide, E. (2001). Materials: A directory for home design. <https://www.amazon.com/Materials-Directory-Design-Elizabeth-Wilhide/dp/1564968413>

Wordt onze gezondheid ook bepaald door architectuur? | Opname Inspiratie event | B2Build Mediaplatform. (z.d.). B2Build Mediaplatform. https://www.b2build-mediaplatform.be/nl/videos/wordt-onze-gezondheid-ook-bepaald-door-architectuur-opname-inspiratie-event/download?affiliate=2278&check_logged_in=1&token=AxarMjzwRnWqICbmFEQC3VT-xKYDf5q5IK2BZ0Kx55M

Wordt onze gezondheid ook bepaald door architectuur? de impact van akoestiek, licht en binnenklimaat. (z.d.). De Derde Long. <https://www.dederdelong.be/workshops/wordt-onze-gezondheid-ook-bepaald-door-architectuur-de-impact-van-akoestiek-licht-en-binnenklimaat>

Yakubu, P. (2023, 20 december). Designing with Users: 7 projects where architects collaborated with communities. ArchDaily. <https://www.archdaily.com/1003936/designing-with-users-7-projects-where-architects-collaborated-with-communities>

Zweite moderne – Professur Mosayebi. (z.d.-b). <https://mosayebi.arch.ethz.ch/en/thesaurus/empathy/>